

[Første næstformand]

Lovforslaget vi nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

12) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af lov om social bistand. (Ændrede beregningsregler som følge af indregning af pensionstillægget i folkepensionens grundbeløb).

(Lovforslag nr. L 161. Fremsat 18/1 78. Første behandling 24/1 78. Betænkning 19/5 78. Anden behandling 26/5 78. Tillægsbetænkning 26/5 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Ingen bad om ordet.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 146 stemmer mod 17.

Første næstformand (Grethe Hækkerup):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

13) Tredje behandling af:

Forslag til lov om ændring af forskellige lovbestemmelser som følge af lov om boligydelse til pensionister.

(Lovforslag nr. L 162. Fremsat 18/1 78. Første behandling 24/1 78. Betænkning 19/5 78. Anden behandling 26/5 78. Tillægsbetænkning 26/5 78).

Der var ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslaget sattes til forhandling.

Forhandling

Kirsten Jacobsen (FP):

Fremskridtspartiet har indstillet både lovforslag nr. L 157 og nr. L 162 til forkastelse, men eftersom folketingets flertal nu har vedtaget nr. L 157, vil fremskridtspartiet i konse-

kvens heraf naturligtvis stemme for at skaffe det nødvendige lovgrundlag, og vi vil derfor stemme ja til lovforslag nr. L 162.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Lovforslaget vedtoges med 145 stemmer mod 6; 12 stemte hverken for eller imod.

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Lovforslaget vil nu blive tilstillet statsministeren.

Den næste sag på dagsordenen var:

14) Anden behandling af:

Forslag til lov om kapitalindskud i Det Danske Stålvæværk A/S.

(Lovforslag nr. L 245. Fremsat 17/5 78. Første behandling 19/5. Betænkning 25/5 78).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene samt spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Lerke (S):

Lovforslaget har jo været igennem en hurtig og god behandling i udvalget, og jeg skal derfor kort anbefale handelsministerens ændringsforslag. Jeg må samtidig på baggrund af det, der ligger i forslaget, afvise DKPs underændringsforslag. Jeg skal hermed indstille lovforslaget til vedtagelse.

Askjær Jørgensen (FP):

Handelsministerens ændringsforslag er for så vidt nok en teknisk ting. Det ser ud, ligesom det måske har gået lidt stærkt, da man første gang udformede det. Nu har man altså fået det lavet sådan, at det er modværdien i

[Askjær Jørgensen]

udenlandsk valuta. Det vil altså sige, at når man kautionerer for de to lån på henholdsvis 105 mill. kr. og 108 mill. kr., så kan skatteyderne ikke være sikre på, at det er maksimumsbeløbet, de skal inddække, hvis ikke Stålvalseværket klarer sig. Det kan blive dobbelt så meget, hvis vi får en uheldig udvikling i kursforholdene i forhold til de lande, hvor pengene skal lånes. I konsekvens af, at vi ikke

kan følge ministerens lovforslag, kan vi heller ikke følge ændringsforslaget fra ministeren.

Kommunisternes underændringsforslag om, at man skal putte flere skatteyderpenge ind i sagen, kan vi heller ikke gå med til.

Jeg synes, der er et par ting, når vi nu skal diskutere dette Stålvalseværk, der trænger til at blive slået fast. I går kunne vi her i folketinget høre en konservativ ordfører udtrykke, at det konservative folkeparti gerne ville støtte fiskerne med kontanter. I dag kan vi måske få at høre fra konservativ side, at det konservative parti gerne vil bevilge nogle hundrede millioner skatteyderkroner til aktionærerne bag Stålvalseværket. I den anledning må det være på sin plads at spørge det konservative parti, hvem der skal betale de midler, det konservative parti så generøst medvirker til at uddele. Er de konservative politikere klare over, at i Danmark betales alle skatter af danske erhvervsvirksomheder og deres medarbejdere, og at man blot pålægger andre erhvervsvirksomheder og deres medarbejdere at bidrage til fiskerne og til aktionærerne bag Stålvalseværket? Intet er så hyklerisk at høre på, som når politikere står her på denne talerstol og flot strør om sig med diverse erhvervsstøtteordninger. Der er ikke andre til at betale erhvervsstøtteordningerne i dette samfund end erhvervslivet selv og dets medarbejdere. Det ville være klædeligt, hvis man erkendte det. Det maksimale, man kan præstere med hensyn til erhvervsstøtteordninger, er, at man kan pålægge den ene erhvervsvirksomhed at overføre midler til den anden erhvervsvirksomhed.

Jeg synes, at de konservative skulle fortælle, om det specielt er tekstilbranchen i Herning, man ønsker skal trække penge ud af deres drift og via skattevæsenet overføre den til Stålvalseværket. Jeg synes, det konservative parti skulle erkende, at når man bliver

ved med at bruge offentlige midler, så vil der ske det, at andre virksomheder går tabt, kan dø ved det. Det er, ligesom om der er noget dobbeltmoral i det. Man står her og flatter sig ved at sige, at man vil støtte det og man vil støtte det. Man skulle erkende, at når man påberåber sig nok så flot, at man vil støtte det, så bringer man derved andre erhvervsvirksomheder længere og længere ud i uføret.

Det er da rigtigt, at der er risiko for, at der smutter 2.500 arbejdspladser i Frederiksværk, og det beklager vi da meget. Men hvis det nu var således, at aktionærerne troede på sagen – man kan studere den udmærkede liste, vi har fået fra handelsministeren, over hvem aktionærerne er – hvis hovedbankernes erhvervsekspertter, disse erhvervsfolk, der er medarbejdere i A. P. Møller-gruppen og i Lauritzen-gruppen og ØK osv., disse folk, som vi har lov til at påstå skulle have forstand på erhvervsvirksomheder, troede på det, hvorfor gør de det så ikke af sig selv, hvorfor støtter de det ikke selv? Det kan ikke passe, når man kommer her og påberåber sig, at de tre rederivirksomheder ØK-gruppen, Lauritzen og A. P. Møller sammen med Arbejdsgiverforeningen og de tre hovedbanker ikke kunne skaffe de 300 mill. kr., uden at man skal komme og spørge skatteyderne, om man kan få dem.

Jeg ved ikke, om dette er et resultat af, at man ligesom har set, at der uddeles så meget via bistandsloven, om dette er foranlediget af, at disse aktionærer synes, at nu skal man også have en bid af kagen, eller hvad det drejer sig om.

Jeg synes ikke, at den aktionærgruppe, der står bag Stålvalseværket, kan være bekendt at komme og spørge danske arbejdere, om den via deres skatter kan få en 300 mill. kr., i første omgang 108 mill. kr., og derefter disse kautioner. Vi vurderer det i fremskridtspartiet ligesom disse aktionærer sådan, at selv om man får disse penge ind i det, så kan Stålvalseværket ikke overleve. Derfor tror vi, at det er en forkert vej, regeringen nu tager danske arbejdere med ud på og satser yderligere nogle hundrede millioner kroner deroppe. Vi ønsker danske arbejdere til lykke, og vi ønsker dem velbekomme med det, som regeringen nu har hjulpet dem ud på. Vi tror, det er en fejldisposition, og vi mener, at beviset ligger klart og tydeligt i, at disse bety-

[Askjær Jørgensen]

dende erhvervsvirksomheder, der står bag, vurderer det ligesom os. De tror ikke på sagen. Det gør vi heller ikke.

Kjelgaard (KF):

Jeg synes, det er meget karakteristisk for hr. Askjær Jørgensen, at han som sædvanlig ikke har forstået, hvad sagen drejer sig om, men står herop og råber op om det gang på gang; det er dog fantastisk. At han nu udnytter situationen til angreb på os konservative, fordi vi har en anden holdning, end han har, er så noget andet. Det er heller ikke noget usædvanligt. Jeg kan da lige minde om, at fremskridtspartiet i første omgang gik ind for lovforslaget, men nu skal man åbenbart have fundet på noget for at få aflad for sin holdning.

Jeg har i øvrigt ikke meget at tilføje til det, jeg gav udtryk for ved førstebehandlingen. Jeg vil dog gerne repetere, at handelsministeren i sit svar gav udtryk for, at det lån, staten eventuelt yder som ansvarlig indskudskapital, skal betales tilbage og forrentes med en rente, der ligger over aktieudbyttet, og at det stadig væk er en forudsætning for arrangementet, at aktiekapitalen forinden udvides med de forudsatte 50 pct.

Der er under udvalgsarbejdet ikke fremkommet ting, der har ændret vor holdning siden førstebehandlingen, og jeg skal derfor kun meddele, at vi i det konservative folkeparti vil stemme imod det af kommunisterne stillede underændringsforslag om nationalisering af Stålvalseværket.

Ole Henriksen (SF):

Jeg skal meddele, at socialistisk folkeparti vil stemme for det af DKP stillede underændringsforslag, for der er nogle ting, som jeg synes taler for, at man fra statens side overtager hele Stålvalseværket.

Det er fremgået af det udvalgsarbejde, som har været, at man allerede i 1975-76 har forsøgt at undersøge mulighederne for en rørproduktion på Valseværket, og denne rørproduktion skulle kunne føre gassen i land fra Nordsø-området. Det blev imidlertid afvist af det udvalg, der var nedsat af Valseværket og Lindøværftet, og der var vist også et engelsk konsulentfirma med. Det viste sig, at der med de 100 mill. kr., som det ville koste i investeringer i Stålvalseværket, ikke ville

være den fornødne rentabilitet ved en sådan produktion.

Jeg synes, det er rimeligt, at man anlægger andre kriterier for en sådan produktion, når man skal bedømme, hvordan beskæftigelses-situationen er, og hvordan man investerer. Der er jo tale om, at det er privatøkonomiske beregninger, der er lavet, og det er muligt, at det ikke kan holde, når det er den form for beregninger, der ligger til grund. Men jeg synes også, at det ville være rigtigt, at man i stedet undersøgte mulighederne ud fra en almindelig samfundsrentabilitet. Sagen er jo, at når vi nu står over for, at der skal afskediges ca. 700 personer op til 1981 på Stålvalseværket, så må man også tage med i den slags beregninger, hvad det vil koste at give understøttelse til disse personer. Man har regnet ud, at ca. 400 mennesker ville kunne beskæftiges i rørproduktionen, og at understøttelsen ville andrage ca. 75 mill. kr. over den 3-årige periode, som man kan producere disse rør i.

Alene af den grund, men også fordi man ikke er i stand til fra samfundets side at lave disse beregninger og disse investeringskalkuler, så må vi altså stemme for DKPs underændringsforslag, således at man i fremtiden også vil være i stand til at tilgodese beskæftigelses-situationen og i dette tilfælde også den valuta, som skal bruges til at indkøbe de pågældende rør i stedet for. Jeg skal opfordre regeringen til at undersøge, om ikke der er mulighed for at tilføre Stålvalseværket yderligere kapital og i den forbindelse investere i en rørproduktion.

Må jeg så komme med en bemærkning om betænkningen, som ligger her – det er måske mere et spørgsmål til arbejdsministeren, som har efterlønnsordningen på sit program for den kommende lovgivning. Der står her på første side, at forudsættes den naturlige afgang at andrage ca. 300 mand, vil det resterende antal personer, for hvilke en efterlønnsordning kan blive aktuel, andrage ca. 300. Jeg vil godt spørge, om det er rigtigt, om de intentioner, der ligger i efterlønsforslaget, betyder, at man på virksomheder kan planlægge ud fra efterlønnsordningen, således at alle over 60 år skal afgå fra en virksomhed. Jeg tror nemlig, at vi bryder hul i hele intentionen med denne lovgivning, nemlig spørgsmålet om frivilligheden i denne efterlønnsordning, hvis man allerede i planlægningsfasen

[Ole Henriksen]

ved store afskedigelser siger, at de, der er over 60 år, skal behandles helt anderledes, fordi der eksisterer en efterlønsordning. Det forudsætter altså, at man har en efterlønsordning, men ministeren har jo bebudet, at den kommer.

Kaj Hansen (DKP):

Det forslag, vi her behandler, er på mange måder ganske interessant. Her finder vi et godt eksempel på det, som man kalder statsmonopol kapitalisme, på den måde, at det er staten, der skal lægge ryg til, men det er monopolerne, der skal dirigere og tage overskuddet og profitten, når det går godt.

Jeg ved godt, at mange i denne sal ved, hvad det er for en aktionærgruppe, som står bag Stålvalseværket, men jeg vil alligevel til-lade mig at læse det op, for jeg synes, det skal være kendt af hele offentligheden. Der er først A. P. Møller, som har aktier for 34,7 mill. kr. og er hovedaktionær. Derefter er der Lauritzen-gruppen, der har for 16,6 mill. kr. Så er der de tre store hovedbanker, der har for 15,3 mill. kr. Så er der Arbejdsgiverforeningen, som har for 14,3 mill. kr. Så er der ØK-gruppen med for 8,7 mill. kr. og De Forenede Bryggerier med for 4 mill. kr. Og så er der øvrige aktionærer, der har for 7,5 mill. kr., og så har Nationalbanken for 6,9 mill. kr.

Hvad er nu den store fidus for disse store foretagender? Det er, at staten skal gå ind med en kapital på 108 mill. kr., og samtidig skal den garantere for lån på godt 200 mill. kr. Og nu kan man jo godt se, hvad fidusen er, ikke? Hvis det går galt, så har staten sat over 300 mill. kr. til, tre gange så meget som den har indskudt i aktiekapital. Og hvis det går godt, hvad sker der så? Ja, så er det jo ikke vanskeligt for de selskaber, det her drejer sig om, hurtigt at stikke staten de 108 mill. kr. tilbage, og så kan de i øvrigt høste profitterne fremover. Det kan vel ikke være rigtigt, at folketing og regering skal gå med på et sådant forslag.

Jeg vil også gerne sige, at socialdemokratiet jo har nogle tanker om ØD. Jeg synes, at de tanker i alt for høj grad går i retning af, at det er arbejderne, der i realiteten ud af deres løn skal opspare nogle penge i virksomhederne, uden at arbejderne i øvrigt får nogen indflydelse, for man har jo fuldstæn-

digt sikret sig, at det ikke går sådan, at det er arbejderne, som får majoriteten af aktiekapitalen.

Nu har vi et eksempel her, hvor socialdemokratiet bare i et snuptag kan få aktiemajoriteten i Stålvalseværket. Det burde da lige være mad for Mons for socialdemokraterne og så vise, at på den måde kan det også gøres, og så kan det gøres med fornuft. Så har staten aktiemajoriteten, og så har den den afgørende indflydelse på Valseværkets videre drift.

Det er godt nok ikke sådan, at man har ansøgt om at få disse penge over bistandsloven, men i realiteten er det jo faktisk det samme. Vi kan ikke rigtig se, at de store selskaber, det her drejer sig om, har behov for denne fattighjælp.

Jeg synes også, at det er nødvendigt at drage en anden ting ind i billedet. Jeg står her med Land og Folk, der har en artikel om A. P. Møller, og det drejer sig om Lindøværftet:

»A. P. Møller-koncernen søger nu gennem pres at få Lindøværftets arbejdere til at bøje sig og indgå på forhandling om en langtidsaftale, hvis hensigt er at sætte overenskomstens bevægelige lønsystem ud af kraft på værftet. Enten går arbejderne ind på en sådan aftale, eller også vil værftet lukke, truer værftets direktør Quistgaard med.«

Det er jo sagen. Det er altså sådanne foretagender som A. P. Møller, der bruger – det kan jeg godt sige her fra folketingets talerstol – de mest beskidte midler til at prøve at trykke arbejderne og udnytte den store arbejdsløshed, vi har i dag. Og så skulle man præmiere dette foretagende ved at stikke 108 mill. kr. og en garanti på over 200 mill. kr. i det, uden at staten, uden at samfundet, uden at skatteyderne overhovedet får en krone igen. Det er klart, at det står kommunisterne ikke model til. Jeg tror faktisk ikke, der er ret mange arbejdere her i landet, der kan godtage, at staten gør det på den måde.

Det er også baggrunden for det underændringsforslag, vi har stillet. Ved at vedtage dette underændringsforslag redder man arbejdspladsen, men samtidig har staten sikret sig aktiemajoriteten, og dermed kan man give arbejderne på Stålvalseværket medbestemmelse og medindflydelse med hensyn til den videre drift. Det må være et over al måde godt forslag, og det må i særdeleshed væ-

[Kaj Hansen]

re et godt forslag for de socialdemokrater, der mener noget ærligt med, at ØD skulle gå i retning af, at det var arbejderne, der fik medbestemmelse og medindflydelse på de enkelte arbejdspladser. Jeg kan altså varmt anbefale det kommunistiske underændringsforslag.

Ib Christensen (DR):

Retsforbundet vil stemme imod såvel det af handelsministeren stillede ændringsforslag som imod det af kommunisterne stillede underændringsforslag, som jo begge tilsigter at udvide statens og skatteydernes forpligtelser.

Stålvalseværket blev oprettet under den anden verdenskrig i denne krigs begyndelse under indtryk af de forsyningsvanskeligheder, som forestod dengang. Siden er virksomheden blevet holdt i live gennem eksportforbud mod skrot, men da det ikke længere kunne opretholdes, efter at Danmark kom ind i EF, så klarede man den ikke, da værfindustrien fik et alvorligt tilbageslag.

Nu står vi så i den situation, hvor man for skatteydermidler vil opretholde en virksomhed, som efter al menneskelig sandsynlighed burde være nedlagt for længst, ikke hører hjemme efter danske produktions- og miljøforhold, og hvor man altså bidrager til en overkapacitet inden for hele den europæiske stålindustri. Der er ikke tale om, at der her bliver noget, der ligner markedsøkonomi eller fri konkurrence. Der bliver ikke tale om en virksomhed, der kommer til at hvile i sig selv. Først omkring 1985 eller senere planlægger man i Den europæiske Kul- og Stålonion, hvor Stålvalseværket jo hører hjemme, noget, der skulle ligne en tilnærmelse til liberale forhold, og jeg gætter på, at heller ikke til den tid er man dér, fordi man bevæger sig ud i subsidiernes hængedynd, i styringernes hængedynd, i bureaukratiets hængedynd og altså også her, som dette forslag nu viser, i de nationale subventioners hængedynd.

Vi har advaret imod det, men vi stod altså alene ved førstebehandlingen. Så meget des mere glæder det os nu, at fremskridtspartiet omsider har fundet sine egne ben og nu vil gå imod det, som man var tilhænger af ved første behandling. Det er jo altid godt, når erkendelsens lys breder sig. Jeg håber også, at andre partier går imod det, og kan kun beklage baggrunden for hele dette forslag,

som jo er en underhåndsaf tale, en hemmelig aftale mellem de fire gamle partier, hvor man enedes om, at der nu skal postes 100 mill. kr. i dette foretagende. Og det binder man sig til uden hensyn til argumenter og med total foragt for og arrogance over for folketingsretten på samme måde som vedrørende pensionsreformen, på samme måde som vedrørende hjælp til åndssvageforsorgen osv., osv. Derfor hører den dimension også med, at det er noget, de fire gamle partier har bundet sig til, og derfor skal det køres igen. Jeg anbefaler, at man stemmer nej.

Wilhelm (VS):

VS mener, som jeg sagde ved første behandling, at en virksomhed som Stålvalseværket af beskæftigelsesmæssige, af miljømæssige, af genbrugsmæssige og af ressourcemæssige grunde bør eksistere. Det skal jeg ikke gentage i detaljer, men jeg sagde også, at den aktion, man her lægger op til, ikke har så meget at gøre med at redde den virksomhed som med at redde aktiekapitalen for de nuværende aktionærer, og det er ikke vores bord.

Jeg mener, at det er blevet bekræftet ved den undersøgelse, vi har haft af foretagendet i erhvervsudvalget. Vi har på foranledning af VS' spørgsmål fået en fortegnelse over, hvilke kapitaludførsler der har været fra Stålvalseværket i form af aktieudbytter og andre udførsler i den sidste periode.

I 1975, da det endnu gik godt, men hvor man burde have kunnet forudse behovet for den strukturrationalisering, man nu taler om, og som i virkeligheden ikke er noget nyt, hvis der var en kvalificeret ledelse, udbetalte man over 8 mill. kr. i aktieudbytte. Man benyttede højkonjunkturerne til at tredoble aktieudbytterne. Det gjorde man i den korte periode fra 1972 til 1975. I 1973 benyttede man også den gode situation til at bevilge sig selv fondsaktier for 54 mill. kr. Den fordobling af aktiekapitalen, der skete ved den lejlighed, skete altså i form af ikke-betalte fondsaktier, som man tog fra reservemidlerne. Det, man nu kommer og foreslår, nemlig at aktionærerne selv skal bidrage med 54 mill. kr., er altså ikke et større beløb, end de dengang bevilgede sig selv gratis i form af fondsaktier. Den aktiekapital, man vil redde for disse aktionærer, har de altså ikke en-

[Wihjelm]

gang selv betalt, den har de taget af reserverne fra virksomheden.

Når vi så kigger på, hvad det nu er for, som jeg ikke kunne lade være med at kalde det i erhvervsudvalget, »tørkeramte« aktionærer, man skal lave denne redningsaktion for, ja, så ser listen ud, som hr. Kaj Hansen læste op, men den kan måske gøres lidt mere overskuelig. Den liste kom vel at mærke ikke med forslaget, og det vil jeg egentlig godt bebrejde regeringen. Det mindste, man kan gøre, når man kommer med forslag om sådan nogle støtteforanstaltninger, er, at man fortæller folketinget, hvad det egentlig er for interesser, og hvad det egentlig er for aktionærer, der er i det foretagende, som man ønsker at støtte. Listen kom udelukkende i erhvervsudvalget på VS' foranledning. Vi krævede at få at vide, hvem der i det mindste var hovedaktionærer i dette foretagende.

Og hvordan ser listen så ud? Det er måske lidt mere overskueligt i procentform: A. P. Møller-gruppen 32 pct., Lauritzengruppen 15 pct., de tre hovedbanker 14 pct., Arbejdsgiverforeningen 13 pct., ØK-gruppen 8 pct. og Carlsbergfondet 4 pct. Alene disse »tørkeramte«, som er kendt af enhver her i landet, tegner sig altså for 86 pct. Så er der noget, der hedder »øvrige aktionærer« på en 7 pct., og det skal man ikke tro er småaktionærer. Det er i virkeligheden også store firmaer. Et af dem er mig bekendt Højgaard & Schultz, eller som de kalder sig, Contractor Holding, hvor man for et par dage siden i Børsen kunne læse om deres nye regnskab. Det viste, at man fordoblede omsætningen, man tredoblede overskuddet, man holdt i øvrigt skattebetalingen uændret nede på ca. 2 promille af omsætningen, man forhøjede sit udbytte med 25 pct., og dertil kommer, står der i Børsen, udstedelse af én fondsaktie for hver fem gamle. Det er altså en af de anonyme »tørkeramte«, der figurerer i dette foretagende, som man nu vil pøse skatteyderpenge i.

Vi har også forsøgt, hvad en anden ordfører var inde på her, men det var altså også på foranledning af VS, at få opklaret, om der var mulighed for at lave en rørproduktion i forbindelse med naturgasinvesteringerne. Vi har fået et svar, der nok ser nedslående ud, men vi har også meddelt, at vi bliver nødt til at forfølge den sag, for det ser altså besynderligt ud. Ifølge dette svar skulle det behov, der er for rør til naturgasinvesteringerne, og

som teknisk kunne produceres på Stålvalseværket, kun udgøre ca. 1½–2 pct. af den samlede naturgasinvestering. Det lyder besynderligt, at prisen for hovedtransmissionsledningerne – det fremgår ikke, om man har søledning med, om man kun har hovedtransmissionsledningerne, eller om man også har det mere forgrenede distributionssystem inde i dette overslag – markedsprisen for dette store røranlæg, selve rørandelen, kun skulle være under 2 pct. af de samlede investeringer til naturgassen, så det agter vi altså at forfølge.

Det var en mulighed, som kunne have givet et vist perspektiv i en sådan redningsaktion, men som selvfølgelig aldrig kunne retfærdiggøre, at man skal redde den aktiekapital, som for halvdelens vedkommende ikke nogen sinde er indbetalt.

Regeringens ændringsforslag, som laver lidt om på måden, man vil intervenere på, skal vi ikke blande os i. Der undlader vi at stemme.

Så er der DKPs underændringsforslag, som går ud på, at aktionærerne skal betale en endnu mindre del end efter regeringens forslag, og at man skal sikre, at staten derved opnår 51 pct. indflydelse. Men det ligger sådan, at hovedeffekten i virkeligheden bliver den samme også ved dette forslag, nemlig at redde de nuværende aktionærers aktiekapital, som ellers er gået tabt.

Så har hr. Kaj Hansen nogle forestillinger om, at der ville være helt anderledes perspektiver i det, hvis staten, eller socialdemokratiet sagde han ligefrem, havde 51 pct. i det foretagende. Ja men hele denne sags behandling viser jo, at der ikke er noget som helst perspektiv i det, hvis det er staten, der sidder på det. Staten har ikke stillet nogen som helst betingelser for at gå ind i dette. Staten har ikke været den, der forsøgte at få undersøgt, om der var andre produktionsmuligheder, f. eks. i forbindelse med naturgassy-stemet. Staten har intet andet perspektiv for den produktion, end de private aktionærer i forvejen har, og det er min forudsigelse, at der ikke går tre år, før de er her igen med hatten i hånden. Og hvis det er med en statslig deltagelse på 51 pct., så ved DKP lige så godt som os andre, at det i virkeligheden betyder, at der så vil blive drevet hetz mod den virksomhed, og at det vil blive generaliseret til, at det er de sædvanlige dårlige erfaringer

[Wilhelm]

med det, man så fejlagtigt opfatter som socialisering.

Vi har ingen fidus til, at staten efter DKPs forslag skal gå ind, og at de private aktionærer skal have endnu mindre forpligtelse til at gå ind end efter regeringens forslag for at opnå 51 pct. kontrol, for der er intet, der tyder på, at denne regering har noget som helst perspektiv med at gå ind i en sådan sag. Der er intet, der tyder på, at produktionen eller beskæftigelseshensynet vil have nogen som helst anderledes udsigter for sig, hvis DKPs ændringsforslag blev vedtaget, end hvis det ikke blev vedtaget. Og hvis man så tager risikoen for – og den tror vi er meget reel – at de i løbet af få år vender tilbage og kræver yderligere tilskud, indskud, garantikapital, lånegarantier, og jeg ved ikke hvad, så er det forudseligt, at dette uundgåeligt vil blive brugt, helt uberettiget naturligvis, til at lægge gift for alt, hvad der hedder socialisering. Vi vil derfor undlade at stemme for DKPs ændringsforslag.

Vi ved jo godt, hvad slutresultatet af dette bliver, og jeg synes, at det viser, at der åbenbart ikke hos regeringen er nogen grænse for, i hvor høj grad den vil gøre skatteyderne til grin for deres egne penge.

Askjær Jørgensen (FP):

Jeg bliver nødt til at rette hr. Kjelgaard lidt. Hr. Kjelgaard sagde, at vi først var gået ind for lovforslaget og så siden var gået imod det, og at det var det, vi skulle forsøge at bortforklare.

Nej, således ligger det ikke, hr. Kjelgaard. Det ligger således, at vi ved førstebehandlingen rejste en række spørgsmål og i øvrigt gjorde det, som man populært kalder at »træde vande«, fordi vi syntes, at der ligger mange forskellige perspektiver i det her, som det må være rimeligt at få belyst.

Det er rigtigt, at hr. Kjelgaard ved førstebehandlingen, inden der havde været udvalgsbehandling, inden en hel masse spørgsmål var afklaret, tog stilling. Om hr. Kjelgaard gør det ud fra, hvad han føler sig forpligtet til, når man ser, hvem der er aktionærer, skal jeg ikke blande mig i, men fremskridtspartiet er ikke forpligtet i nogen retning, hverken over for disse aktionærer eller over for Arbejdsgiverforeningen eller nogen som helst anden. Derfor har vi tilladt os at

bore i sagen, prøvet på at analysere problemstillingen. Vi har prøvet på at sætte os ind i, hvad det drejer sig om, og det har vi brugt hvert et minut til mellem første behandling og nu til at forsøge at finde ud af. Efter en meget grundig gennemgang af alle problemstillingerne er der stadig væk flere ubesvarede spørgsmål.

Hr. Kjelgaard var heroppe og sagde noget, der var direkte forkert, men i øvrigt sagde han intet. Jeg synes, det var et meget dårligt svar, vi fik fra hr. Kjelgaard. Jeg glæder mig til, at han kommer op og siger noget, der dog er en lille smule indhold i.

Der er en masse spørgsmål. Er det ikke således, at Det Danske Stålvalseværk f. eks. har en hel masse byggegrunde og villaer, som måske er statusført til 100 mill. kr. eller sådan noget? Hvorfor realiserer man ikke dem, hvis man er i vanskeligheder? Jeg har ladet mig fortælle, at kommunen deroppe er interesseret i at købe disse byggegrunde. Der er så mange uafklarede spørgsmål.

Det, der skinner helt tydeligt igennem, det altoverskyggende, er, at disse aktionærer, når de ikke vil støtte, dermed har fortalt den undrende offentlighed, hele befolkningen, at projektet er risikabelt, man kan ikke risikere at gå ind i det. Det er slutresultatet, når man analyserer det her til bunds, og det tror jeg at vi ligesom skulle forsøge at fortælle danske arbejdere i højere grad, end man gør her.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg skal afstå fra at gå ind i en lang principiel debat om denne sag. Men jeg vil gerne rette en gennemgående misforståelse og fastslå, at hovedsigtet med dette lovforslag er at redde, ikke nogle kapitalister eller aktionærer, men en stor dansk arbejdsplads fra at lukke eller blive så reduceret, at der næsten ikke er noget tilbage. Og det, der bliver tilbage, vil blive overtaget af et tysk firma. Det er det, der er tale om. Vi har desforuden den begrundelse, at der her i landet er et selvstændigt behov for, at vi også har noget stålindustri, så vi ikke er helt afhængige af omverdenen i denne henseende.

Jeg har, som jeg har sagt før, for længst opgivet at undre mig over de synspunkter, fremskridtspartiet fremlægger her i folketinget. Nu hørte jeg i dag, at det ikke skal karakteriseres som fremlæggelse af synspunk-

[Handelsministeren]

ter, men nærmest som at træde vande. Det er det, vi andre kalder at soppe, og det, synes jeg, er en meget god karakteristik af fremskridtspartiets synspunkter. Under førstebehandlingen gik fremskridtspartiet ind for, at man skulle nationalisere foretagendet. Det var i hvert fald en af de former for træden vande, som fremskridtspartiet gjorde mest.

Nu siger fremskridtspartiets ordfører helt fejlagtigt, at aktionærerne slet ikke har villet yde noget, slet ikke har tiltro til foretagendet. Det er jo ikke rigtigt. Aktionærerne er gået ind på at indskyde 54 mill. kr. mere, end der er i dag. De ved, at det er der risiko ved, og det ved den danske stat også, og vi ved navnlig, at disse penge ikke bliver forrentet i den nærmeste fremtid. Men vi ved også, at før de bliver forrentet, så skal staten helst have sine penge hjem igen. Der bliver altså ikke tale om, at vi går ind og redder nogle aktionærer, og at det er skatteydernes penge, der bliver smidt i grams, medens aktionærerne redder deres penge. Staten har sikret sine penge bedre end aktionærerne.

Så vil jeg gerne sige til hr. Ole Henriksen vedrørende spørgsmålet om en efterlønsordning, at det ikke er sådan, at vi forpligter nogen til at gå ind for en offentlig efterlønsordning, når den er vedtaget. Det er derfor heller ikke sådan, at nogle bliver forpligtet ifølge den aftale, der er indgået mellem arbejderne på Stålvalseværket og ledelsen, men det er sådan, at de er blevet sikret en eller anden efterlønsordning, enten den offentlige eller en privat, hvis de ønsker det. Der er altså ikke noget tvangselement i denne sag.

Det sidste, jeg vil sige, er, at jeg synes, det er lidt trist at se, at partier, som ofte påberåber sig en interesse for lønmodtagerne og arbejderne, her i dag afviser en ordning, som redder en arbejdsplads. Jeg synes, at den holdning, man fra venstresocialisternes side har til Stålvalseværket, må give en bitter smag i munden hos de mennesker, som, hvis venstresocialisternes synspunkter bliver realiseret, ville blive ført ud i arbejdsløshed.

Kjelgaard (KF):

Jeg synes, at hr. Askjær Jørgensens udtalelser taler for sig selv. De er næsten ikke værd at kommentere. Der er meget, der tyder på, at fremskridtspartiet ønsker at lukke vore virksomheder. Det kalder vi ikke erhvervs-

venlig politik. Vi synes ikke, det er noget fremskridt. Al den snak om skatteyderpenge og fiskeri og tekstilindustri og jeg ved ikke hvad synes jeg at hr. Askjær Jørgensen skulle holde op med. Det er jo ikke det, sagen drejer sig om.

Stålvalseværket er den eneste virksomhed af slagsen, og den mener vi i det konservative folkeparti skal bevares på danske hænder, ikke mindst af hensyn til beskæftigelsen i området. Og som bekendt skal lånet tilbagebetales. Var det en virkelig lukrativ virksomhed, var forholdet et ganske andet, men det er det jo som bekendt ikke.

Fremskridtspartiet var indledningsvis positivt over for forslaget, det var i den aktuelle situation erhvervsvenligt, men nu vil man altså hjælpe vor stålindustri ved at kvæle den. Kære fremskridtsparti! I kan nå det endnu. Der er tid til at sadle om én gang til.

Ole Henriksen (SF):

Jeg vil lige komme med en bemærkning om efterlønsordningen, som skal tages i anvendelse i forbindelse med de store afskedigelser deroppe. Jeg vil godt referere til spørgsmål nr. 4 fra erhvervsudvalget:

»Vil der blive knyttet det vilkår til statens indskud, at der oprettes en efterlønsordning for de personer, der måtte blive afskediget?«

Heri ligger selvfølgelig, om Valseværket selv vil lave en sådan ordning med efterløn. Svaret fra ministeren på det pågældende spørgsmål lyder således:

»Da der allerede i efteråret 1978 vil blive gennemført en efterlønsordning, og da nedlæggelsen af den teknologisk forældede del af Stålvalseværket først finder sted i 1980-81, er det ikke fundet nødvendigt at indføje en sådan ordning som et vilkår for statens indskud.«

Ja men det betyder jo, at det er den efterlønsordning, som er på trapperne, der skal anvendes. Og spørgsmålet i den forbindelse var jo, om man kunne planlægge og lave en efterlønsordning for alle over 60 år i forbindelse med afskedigelserne, altså stille de 60-årige ringere under afskedigelsesprocessen, fordi der er en efterlønsordning. Det er hele det frivillighedsprincip, som jeg gerne vil have et tilsagn om i hvert fald ikke skal benyttes under disse forudsætninger.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg vil blot sige om de 54 mill. kr., som aktionærerne skulle indskyde, at det svarer meget nøje til de friaktier eller fondsaktier, de har bevilget sig selv, så det kan ikke kaldes nogen heroisk indsats.

Så vil jeg gerne sige til hr. Wilhjelm, at det, der ofte er karakteristisk for VS' politik, har vi i dag fået et nyt eksempel på. VS kritiserer det bestående samfund – og det gør I ofte godt – ligesom vi andre. I ønsker et socialistisk samfund, og det gør vi også. Men når det kommer til at skulle løse helt konkrete problemer til arbejdernes fordel i det samfund, vi nu lever i, så kikker den for VS.

Forleden morgen tog min partiformand, hr. Jørgen Jensen, og jeg op til Stålvalseværket og fik et møde med klubledelsen. Det var selvfølgelig for at få arbejdernes eget syn på den sag, som vi nu behandler. Der blev vi temmelig overbevist om, at det altså ikke går at lukke en arbejdsplads med 2.600 arbejdere i det område. De menneskelige problemer og menneskelige ulykker, der kan komme ud af noget sådant, betød for kommunisterne, at vi måtte gøre noget, og at vi måtte gøre det rigtigt. Der er to ændringsforslag at tage stilling til. Der er det, regeringen har stillet, om bare at pumpe penge i uden indflydelse, og så er der det, kommunisterne har stillet, om at overtage aktiemajoriteten.

Når hr. Wilhjelm meget syrligt bemærker, at efter vort ændringsforslag skal aktionærerne give mindre, vil jeg sige: Ja, tænk, hr. Wilhjelm, det var altså, for at staten kunne få aktiemajoriteten. Og det var det, der var hensigten med vores ændringsforslag.

Så meddeler hr. Wilhjelm, at man ikke vil stemme for regeringens forslag, og at man vil undlade at stemme for det kommunistiske ændringsforslag. Det er altså en kapitulation over for de vanskeligheder, som de 2.600 arbejdere står over for. Man kan kritisere, men man har ingen løsning på problemerne. Det er bl. a. forskellen på kommunisternes og VS' politik.

Wilhjelm (VS):

Jeg skal ikke gøre det til en større debat med DKP, men blot konstatere, at hr. Kaj Hansen altså ikke kunne antyde én eneste forskel i de reelle vilkår, produktionen, beskæftigelsen, perspektivet i det, mellem rege-

ringens ændringsforslag og DKPs ændringsforslag. Der er den formelle forskel, at regeringen sidder med 51 pct., men med det samme perspektiv, og ikke ønsker at kommentere den situation, når man kommer igen om tre år og skal have ny støtte.

Jeg mener ikke, at man kan stille det op som en kapitulation over for nogle vanskeligheder. Det er da klart, at man skal slås for en arbejdsplads, der dominerer en hel by, som Stålvalseværket gør, og som har indeholdt 3.000 arbejdspladser på sit højeste. Men det er der mange andre muligheder for. Det er et skråplan, DKP kommer ind på ved at sige, hver gang de truer med at lukke: så må vi træde til, staten må køre underskudsforretningen – uden at der ligger noget som helst produktionsmæssigt perspektiv eller beskæftigelsesperspektiv, der er anderledes end det, regeringen kommer med. Det er for os at se et skråplan.

Alternativet mener jeg ligger et andet sted, det ligger nemlig lige præcis dér, hvor handelsministeren går uden om at svare. Handelsministeren siger, statens penge er garanteret bedre end aktionæernes. Ja men hvad betyder det? Hvis statens penge og garantier er garanteret bedre end aktionæernes penge, så er statens penge og garantier vel også sikret en bedre forrentning end aktionæerne eller i hvert fald den samme, og der er samme sikkerhed – godt og vel – for at få dem tilbage.

Nu ligger der en rapport, der siger: Stålvalseværket bliver en rentabel virksomhed i løbet af få år, hvis man investerer det foreslåede nu. Hvorfor skulle de private så ikke være villige til det? De risikerer at tabe deres aktiekapital nu, hvis den virksomhed lukker, men de spiller på en beskæftigelsestrussel, og så vil de have staten til at komme og hjælpe dem. Hvis det virkelig er rigtigt, at Stålvalseværket bliver en rentabel virksomhed i løbet af få år, med den plan der nu er stillet op, og hvis det virkelig er rigtigt, at statens indskud og garantier er bedre sikret end aktionæernes penge, så kan der kun være én forklaring på, at aktionæerne ikke selv klarer det investeringsproblem, og det er, at de ikke er i stand til at skaffe pengene, at de er illikvide, at de har det småt. Det vil man altså have befolkningen til at tro om A. P. Møller-koncernen, om ØK, om Højgaard & Schultz,

[Wilhjelm]

om de tre storbanker, om Lauritzenkoncer-
nen og om De Forenede Bryggerier.

(Kort bemærkning).

Askjær Jørgensen (FP):

Vi er nødt til lige at have det gjort rigtig færdig. Det, jeg tog frem ved første behandling, var, at hvis der skulle være nogen ræson i det her, så burde aktionærene afskrive deres nuværende aktiekapital, den skulle være tabt. Hvis man ville afskrive den, så kunne vi diskutere næstefter, om staten så skulle komme med grundkapitalen til at begynde forfra med. Det var det, vi tog fat på.

Nu redder regeringen aktionærene for skatteydermidler. Det er det, vi ikke synes om. Værdierne, som Valseværket har, på omkring 100 mill. kr., f. eks. i byggegrunde og villaer osv., kommenterer handelsministeren ikke, og det var måske klogt nok, hr. minister. Jeg tror faktisk, at aktionærene griner tykt ad socialdemokratiet og ad de andre partier, der vil stemme for dette, og det er måske med rette. Vi har i hvert fald ikke hørt nogen argumenter imod det.

Hr. Kjelgaard mente, det var noget pjat af mig at nævne andre virksomheder, at snakke om tekstilfolk og fiskere osv. Jeg mener, det er realistisk. Hvis man diskuterer at bruge nogle hundrede millioner kr., under påberåbelse af at man skal redde nogle arbejdspladser, så må man også diskutere, om det måske kvæler 2.000, 4.000 eller 6.000 arbejdspladser i den anden ende af landet, for af to under må man vælge det mindste. Sådan har vi det i fremskridtspartiet; det har de konservative måske ikke lært endnu, men de har lov til at øve sig.

(Kort bemærkning).

Kaj Hansen (DKP):

Hr. Wilhjelm brugte det meste af sin tale-
tid til at kritisere regeringens forslag, og det synes jeg er i orden. Jeg vil gerne sige med hensyn til forrentning og profitter og den slags ting, at det er klart, man kan anlægge en almindelig kapitalistisk beregning over forrentning og profit, men der er jo også noget, som kan kaldes en samfundsmæssig forrentning af en sådan virksomhed. Her må man tage i betragtning, at hvis 2.600 kommer ud i arbejdsløshed, så koster det adskillige millioner kr.; det har man faktisk lov til at

tage med i betragtning, når staten overtager aktiemajoriteten i en sådan virksomhed.

Jeg synes, hr. Wilhjelm i høj grad under-
vurderer arbejderklassen og arbejderne egen indflydelse og magt. For det er da helt givet, at i det øjeblik aktiemajoriteten er overgået til staten, så sætter man disse arbejdere i en meget bedre position. Se bare på nogle af de statsejede fabrikker i Frankrig. Hvor er det arbejderbevægelsen står stærkest i Frankrig? Det er netop i de nationaliserede virksomheder. Er det den vej, hr. Wilhjelm er så bange for at betræde?

Må jeg til sidst sige: der ligger kun to forslag, hr. Wilhjelm, det ene fra regeringen, det andet fra kommunisterne. VS vil ikke støtte noget af dem. Har I overhovedet ikke noget alternativ i den alvorlige situation, der er på Stålvalseværket?

(Kort bemærkning).

Wilhjelm (VS):

Jeg beklager, at hr. Kaj Hansen ikke kunne forstå mit indlæg og ikke kunne forstå, at det tredje alternativ lige præcis er det, man ikke vil snakke om i denne sal. Det tredje alternativ ligger åbent for dagen. Hvis det, man har fortalt dette folketing, er korrekt, så vil disse storaktionærer selvfølgelig ikke lade den virksomhed gå ned. Men når de kan få folketinget til at komme og spytte 300 mill. kr. i deres foretagende og tage risikoen, og når de kan få DKP til at komme og sige: det skal være lidt mere, aktionærene skal komme med lidt mindre, men i øvrigt er perspektivet det samme, så ville de da være nogle dårlige forretningsfolk, hvis de ikke gjorde det. Hvis de oplysninger, vi har fået, er korrekte og Stålvalseværket ved denne omformning bliver en rentabel virksomhed og statens penge og garantier er bedre sikret end aktionærernes, så ville de selvfølgelig af rent forretningsmæssige grunde ikke lade denne virksomhed gå ned.

Det er alternativet, hr. Kaj Hansen. Vi undlader at stemme vedrørende DKPs forslag. Vi undlader ikke at stemme vedrørende regeringens, vi undlader at stemme vedrørende ændringsforslagene, men stemmer selvfølgelig imod hovedforslaget.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

[Handelsministeren]

Jeg skal indskrænke mig til at give et direkte svar på det direkte spørgsmål, hr. Ole Henriksen stillede til mig. Jeg kan bekræfte, hvad jeg sagde før, at det er ikke hensigten, at nogle ansatte på Stålvalseværket skal blive bragt i en tvangssituation, hvis de opfylder betingelsen for at få en efterlønsordning. De vil naturligvis som alle andre danske lønmodtagere være frit stillet med hensyn til, om de vil ønske en sådan ordning eller ej.

Freddy Madsen (DKP):

Det, VS vil i denne sag, er åbenbart at gamble på, hvordan det skal gå med den arbejdsplads. Det kan man naturligvis have sine overvejelser om. Det er da muligt, hr. Wilhjem har ret i, at man ikke vil lukke. Nu har vi faktisk en lang række eksempler på, at kapitalisterne i dette land kynisk lukker arbejdspladser. Jeg skal bare henlede opmærksomheden på, hvordan man lukkede Teglhøllen og køber støberiprodukter i Vesttyskland i stedet for. Der er meget, der kunne tyde på, at man også ville være parat til at købe de stålprodukter, vi har brug for, i udlandet og så lade Stålvalseværket gå ned. For de giganter, det drejer sig om, er det jo kun småpenge, de ville tabe, hvis den virksomhed lukkede.

Det drejer sig om 2.600 arbejdspladser. Dem vil VS altså spille om – det kan være, de bliver fyret, det kan være, de ikke bliver fyret. Der siger vi, at vi har et forslag, der er bedre end regeringens, til, hvordan det problem kan løses.

Hermed sluttede forhandlingen.

Afstemning

Underændringsforslag nr. 2

forkastedes, idet 12 stemte for, 147 imod; 4 stemte hverken for eller imod.

Ændringsforslag nr. 1 om en ny affattelse af § 1, § 1 i den nye affattelse og § 2 vedtoges uden afstemning.

Lovforslagets overgang til tredje behandling vedtoges uden afstemning.

Lovforslaget gik herefter til fornyet behandling i udvalget.

Meddelelser fra formanden:

Første næstformand (Grete Hækkerup):

Jeg skal her udsætte mødet. Det genoptages i dag kl. 13, hvor vi begynder med punkt 25: Spørgsmål til ministrene.

Mødet udsat kl. 12.11

Mødet genoptaget kl. 13.00

Man gik først til dagsordenens punkt 25, som var:

25) Spørgsmål til ministrene.

1) Til *undervisningsministeren* af:

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

»Vil ministeren sikre, at de nødvendige lokaler også i 1978-79 står til rådighed på Holbæk seminarium for Nordvestsjællandsskolen Voksenundervisningscenter?«
(Spm. nr. 797).

Skriftlig begrundelse.

Nordvestsjællandsskolen Voksenundervisningscenter (NVC), der i 1977-78 har haft kontraktligt tilholdssted på Holbæk Seminarium, har den 17. maj 1978 modtaget opsigelsesvarsel fra seminariets rektor. Derved er NVCs 750 kursister, 50 lærere og administrationen få måneder før den nye kursussæsons start kommet i en situation, der kan ødelægge seks års pædagogisk arbejde på voksenundervisningsområdet i Nordvestsjælland.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Efter ikrafttrædelse den 1. august 1978 af lov om prøveforberedende enkeltfagsundervisning m. v. er det amtsrådene, der er forpligtet til at fremskaffe de fornødne lokaler til denne undervisning. Dersom amtskommunen ikke råder over de fornødne lokaler, skal kommunale og statslige lokaler samt lokaler tilhørende private undervisningsinstitutioner,

[Undervisningsministeren]

hvis udgifter afholdes af det offentlige, stilles til rådighed for amtskommunen, hvis benyttelsen er forenelig med lokalernes øvrige brug.

Ifølge begrundelsen for det stillede spørgsmål skulle Nordvestsjælland Voksenundervisningscenter, der har benyttet lokaler på Holbæk seminarium, den 17. maj 1978 have modtaget opsigelsesvarsel fra seminariets rektor. Efter de for mig foreliggende oplysninger er der mellem Holbæk kommune, der i henhold til lov om fritidsundervisning m. v. hidtil har været forpligtet til at anvise lokaler til centerets undervisning, og Holbæk seminarium indgået en kontrakt af 19. februar 1977 om, at seminariet stiller lokaler til rådighed for perioden 1. august 1977 til 31. juni 1978. Formanden for bestyrelsen for Holbæk seminarium har i et brev til mig af 25. maj d.å. oplyst, at der ikke fra seminariets side er givet nogen opsigelse, idet kontrakten udløber af sig selv.

Det oplyses endvidere, at der først i midten af maj måned d. å. har været ført visse orienterende samtaler mellem seminariet og amtskommunen, hvor seminariet har oplyst, at det i det kommende undervisningsår har stillet sin ledige lokalekapacitet til disposition for Danmarks lærerhøjskoles sjællandske provinsafdeling og for statens erhvervspædagogiske læreruddannelse samt for et undervisningsprogram for unge arbejdsløse.

Under hensyn til, at det efter den 1. august 1978 er Vestsjællands amtsråd, der er forpligtet til at sikre de nødvendige lokaler til undervisningen i henhold til lov om prøveforberedende undervisning m. v. for voksne, må jeg forvente, at amtsrådet finder en løsning på problemerne.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Jeg takker. Så må vi altså stadig væk »forvente«.

Det er sikkert helt rigtigt, at man fra seminariets side ikke kan hænges juridisk op, men en moralsk pligt havde man måske nok haft til at have en fornemmelse af, at en så stor gruppe, som der her er tale om, nemlig 750 elever, måske ville have været interesseret i fortsat at kunne huses på Holbæk seminarium. Det er, som om man har betragtet seminariets lokaler, som om det var et privat sommerhus, der skulle udlejes, og når lejeren

så ikke havde sagt, at han var interesseret i at fortsætte, så ville han nok ikke have det.

Den gruppe, der er tale om, er den gruppe, vi normalt – med et lidt kedeligt udtryk – kalder restgruppen; det er en gruppe, som er hårdt belastet, og som må yde ganske kolosalt for at få en uddannelse.

Af to avisudklip, begge fra 25. maj, det ene fra Sjællands Tidende, det andet fra Holbæk Amts Venstreblad, fremgår det, at der er tale om ledige lokaler. I det ene påstås det, at der er lejet ud til de tre institutioner, undervisningsministeren nævnte, og at det er et spørgsmål, om bukserne kan holde, siger rektor Marstrand. Ifølge det andet har man kontakttet statens erhvervspædagogiske læreruddannelse, som siger: vi skal ikke bruge lokaler, vi skal kun bruge lærere. Formanden for styringsgruppen for bekæmpelse af ledighed i de fem kommuner har ligeledes sagt: vi kan sagtens komme ind andre steder.

Jeg kunne have lyst til at spørge ministeren, om man ikke mener, at den måde, denne sag er blevet behandlet på, er et meget dårligt eksempel på, hvordan man løser den slags i kommuner og amter.

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Ligesom fru Gertrud Stjernholm Nielsen finder jeg heller ikke på baggrund af de oplysninger, jeg er i besiddelse af, at denne sag har været behandlet på en særlig forbilledlig måde. Det har ikke været muligt for mig at gå i detaljer med selve sagen. Jeg er enig i det, der vel er hovedsigtet med fru Gertrud Stjernholm Nielsens spørgsmål, nemlig at amtskommunen selvfølgelig må finde en løsning for disse voksne mennesker, og at det havde været rart, hvis man havde snakket om tingene sammen i lidt bedre tid.

Gertrud Stjernholm Nielsen (DKP):

Desværre kan undervisningsministeren nok ikke gøre noget med lovens i hånd. Der er blevet kludret i denne sag såvel af rektor som af de kommunale og de amtskommunale myndigheder. Det er rigtigt nok, at man kan få det indtryk, at man overhovedet ikke taler sammen i det område. Men nu er der jo ikke tale om folk, der ikke kender noget til kommunalpolitik, så det var dog muligt, at de kunne finde sammen.

[Gertrud Stjernholm Nielsen]

Hvis det nu viser sig, at det er korrekt, at der indtil nu kun er udlejet, som der henvises til, tre lokaler til Danmarks lærerhøjskole, ville ministeren så ikke synes, at man af hensyn til disse 750 elever, der gerne skulle undervises næste år, måske flere, og den planlægning, der snarest muligt skal i gang – den er allerede forsinket, når det drejer sig om at lave undervisningsplaner og tilbud i pjeceform – hurtigst muligt bør komme i gang?

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Jeg er enig i, at man hurtigst muligt bør søge at finde en løsning på det opståede problem. Vi kan forhåbentlig glæde os over, at det må betragtes som et overgangsfænomen, idet skiftet fra kommune til amt jo hænger sammen med vedtagelsen af loven om de prøveforberedende kurser, der træder i kraft her pr. 1. august 1978.

Hvad angår den konkrete sag, skal jeg bidrage, hvad jeg kan, til, at man finder en fornuftig løsning.

Hermed sluttede spørgsmålet.

2) Til *arbejdsministeren* af:

Jørgen Jensen (DKP):

»Kan ministeren oplyse, om der findes EF-direktiver eller direktivforslag, som forhindrer indførelse af den forhåndsgodkendelsesordning for produkter, som fremstilles, forhandles eller anvendes i Danmark?«

(Spm. nr. 800).

Skriftlig begrundelse.

Der er tidligere givet tilsagn om, at spørgsmålet skal tages op til behandling i efteråret med henblik på en ændring af lovgivningen. Det skal forhindres, at fabrikanter kan sende et hvilket som helst produkt på markedet uden nogen form for kontrol eller godkendelse. Fabrikkerne skal bevise, at deres produkter ikke er sundhedsfarlige. Nu er det omvendt myndighederne og fagbevægelsen, som skal levere omfattende beviser for, om et produkt er så farligt, at der må gribes ind over for det.

I forbindelse med den kommende revision af giftloven har en lang række faglige organisationer, heriblandt Byggefagenes Samvirke

og Fællesorganisationerne i København, Århus og Ålborg, rejst krav om indførelse af forhåndskontrol. En ordning, som vil være den eneste måde at sikre de mange arbejdere og forbrugere, der dagligt bruger stoffer og produkter med uønskede skadevirkninger på helbredet.

Inden forhandlingerne i folketinget om den nye giftlov er det påkrævet at få klarlagt planerne i EF om forhåndskontrol, og om regeringen vil afvente udspillet fra EF.

Jørgen Jensen (DKP):

Som det fremgår af bemærkningerne til spørgsmålet har vi ikke glemt, at der er givet tilsagn om en lovgivning til efteråret, som ændrer giftloven og herunder også behandlingen af kravet om en forhåndsgodkendelse. Vi har heller ikke glemt, at miljøudvalget har modtaget en række cirkulærer fra EF-organer om regler for anvendelse og skiltning af bekæmpelsesmidler. Vi har jo et til behandling, oven i købet i dag, i miljøudvalget. Vi har også i de diskussioner, der har været i anledning af henvendelser fra Byggefagenes Samvirke, noteret os, at der er givet tilsagn og løfter fra ministerens side.

Jeg vil gerne understrege, at der føres løbende en debat på arbejdspladser, i fagforeninger og på konferencer om det problem, som vi har rejst her. I de kommende måneder vil bl. a. en række forbund afholde konferencer, som skal behandle den kommende giftlov, og derfor mener vi, det er væsentligt at få klargjort:

1) om der findes nogen direktiver, som forhindrer, at vi kan gennemføre en rigtig lovgivning.

2) Hvis der findes sådanne direktiver, om regeringen så er villig til, om man så må sige, at springe over dem for at sikre, at vi virkelig lever op til de løfter, der én gang er givet arbejderne om, at man skal kunne være sikker på, at de stoffer, der er på arbejdspladserne, på forhånd er godkendt, at man skal kunne være sikker på, at der ikke er nogen skadevirkninger ved dem, og at der er en skiltning på dansk af indhold og den brugsmulighed, de har.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg kan i anledning af hr. Jørgen Jensens spørgsmål indledningsvis oplyse, at det hele

[Arbejdsministeren]

tiden har været den danske regerings holdning, at EF-regler, EF-direktiver, under ingen omstændigheder bør kunne hindre medlemslandene, herunder også Danmark, i nationalt at fastsætte de regler, der skønnes nødvendige for at sikre arbejdere og brugere af kemiske stoffer og produkter mod uønskede skadevirkninger på helbredet.

Samtidig vil jeg dog gerne sige til hr. Jørgen Jensen, at det er regeringens opfattelse, at det er meget positivt, at der foregår et intensivt internationalt samarbejde såvel på europæisk niveau som på nordisk plan for at sikre en mere effektiv kontrol med de farlige stoffer. Jeg kan sige, at disse bestræbelser, der har været udfoldet i EF, har givet konkrete resultater, således at der i dag i fællesmarkedet er vedtaget direktiver og forhandles direktivforslag om såvel kemiske stoffer som produkter.

For så vidt angår de kemiske stoffer, er hoveddirektivet inden for dette område det såkaldte 67-direktiv. Dette direktiv indeholder indtil nu alene regler om stoffernes klassificering, emballering og mærkning. I øjeblikket drøftes der inden for EF et forslag fra Kommissionen til ændring af dette direktiv. Dette ændringsforslag indebærer bl. a., at nye stoffer, inden de føres på markedet, skal være anmeldt til myndighederne med oplysning om resultatet af visse nærmere foreskrevne undersøgelser. Jeg vil understrege, at denne anmeldeordning ikke er en godkendelsesordning. Undersøgelserne skal sikre, at stofferne mærkes og klassificeres korrekt. De skal endvidere sikre, at myndighederne får mulighed for at vurdere, om der skal iværksettes anvendelsesbegrænsninger for de pågældende stoffer.

Vedrørende de nærmere oplysninger om gældende regler og de pågående forhandlinger om revision af de gældende regler giver jeg meget gerne folketetinget nærmere oplysninger, men jeg synes, at det måske var mest korrekt, om denne orientering skete direkte til folketingets arbejdsmarkedsudvalg.

Jeg vil imidlertid gerne afslutningsvis slå fast, at bortset fra kosmetikområdet, som jeg ikke håber vi behøver at gå ind i en langvarig debat om i dag, er der intet i EFs regelsæt, der hindrer, hvis der er politisk ønske om det og flertal for det, at der i den danske arbejdsmiljølov og den kommende lov om kemiske stoffer og produkter indføres de

nødvendige hjemmel til at indføre en forhåndsgodkendelsesordning. Dette kan enten ske ved at kræve godkendelse af hvert enkelt produkt inden for et bestemt område eller ved at kræve, at der i produkter til bestemte formål kun må indgå stoffer, der af myndighederne er godkendt til dette formål, altså en såkaldt positivliste.

Svaret på hr. Jørgen Jensens spørgsmål er altså nej.

Jørgen Jensen (DKP):

Jeg skal takke for svaret, som jeg opfatter meget positivt, idet jeg opfatter det således, at man står fast ved det løfte, der er givet om, at vi skal have en lovgivning på dette område, og at der også i det ligger, at man går ind for en forhåndsgodkendelsesordning. Det lille forbehold med hensyn til kosmetik, ja, det kan vi måske være enige om, selv om jeg er nået den alder, hvor jeg, hvis håret skal have farve, nok må gå ind for farvestoffer, men det er ikke det afgørende, det væsentlige, og det er heller ikke baggrunden for mit spørgsmål.

Med hensyn til internationalt samarbejde synes jeg også, det er rigtigt, hvis det altså ikke betyder, som vi har frygtet, at EF sætter begrænsninger.

Jeg skal derfor takke for svaret og det, der ligger i det, at der kommer en lovgivning, og at den indeholder en forhåndsgodkendelse. Det er også det, der er givet løfte om, og det, der er krævet fra arbejdspladserne.

Maisted (FP):

Jeg nægter at tro på, at ministerens udtalelser heroppefra skal tolkes på den måde, at en socialdemokratisk regering vil indføre positivlister fremfor negativlister. Det må da ganske enkelt være umuligt, at arbejdsministeren ikke er bekendt med, at miljøministeren for øjeblikket er ved at udarbejde et leksikon over skadelige stoffer. Skal vi ud fra denne bogsamling tage stilling til, hvilke stoffer der må arbejdes med her landet? Jeg forstår svaret sådan – og også hr. Jørgen Jensen har opfattet det på den måde – at regeringen går ind for en forhåndsgodkendelse og en positivliste. Er det virkelig tilfældet, er det da rart for danske virksomheder at vide det nu, for så er der jo en masse virksomheder, der

[Maisted]

skal lukke frivilligt, eller som vil blive lukket af socialdemokratiet.

Arbejdsministeren (Auken):

Jeg er glad for, at hr. Jørgen Jensen ikke tvinger mig ind i en diskussion om de meget komplicerede problemer omkring kosmetikdirektiver og regler inden for EF. Hr. Jørgen Jensen og jeg tilhører jo den privilegerede gruppe i det danske samfund, som det er lykkedes at blive gråhårede, inden vi mister håret.

Jeg kan i øvrigt bekræfte over for hr. Jørgen Jensen, at regeringen påtænker en række initiativer til efteråret med henblik på at sikre en mere effektiv kontrol og indsigt med anmeldelsen af aktive kemiske substanser i Danmark. Jeg tør ikke love på nuværende tidspunkt, at det bliver nøjagtig i den skikkelse, som hr. Jørgen Jensen her talte om. Der er ingen tvivl om, at der er tale om meget vanskelige problemer, meget store ressourceproblemer, og det drejer sig om at finde den smidigst virkende ordning, som gør, at vi kan sikre på den ene side en ordentlig og effektiv kontrol og på den anden side, at vi ikke nu indskiber os på en opgaves løsning, der vil stille fuldstændig vanvittige ressourcekrav.

Men jeg skal ikke skjule, at det er min opfattelse og fortsat vil være min opfattelse, at mennesker, der går på arbejde i dette land, ikke skal frygte for at få varige skader på deres helbred som følge af et arbejde med ukendte stoffer og aktive substanser. Der må være en tryghed på dette felt, og det er da også det bærende princip i den gennemførte arbejdsmiljølovgivning.

Må jeg til hr. Maisted sige, at hr. Maisted kan ikke drage de konklusioner vedrørende regeringens og socialdemokratiets holdning, som det skete. Jeg kan helt henholde mig til den orientering, som miljøministeren har givet både her i folketinget og over for folketingets miljøudvalg og selvfølgelig også henholde mig til mine egne ganske afbalancerede og progressive synspunkter på området.

Hermed sluttede spørgsmålet.

3) Til *udenrigsministeren* af:

Poulsgaard (FP):

»Vil ministeren oplyse, om regeringen støtter USAs ønske om en klækkelig nedsættelse af bl.a. de ca. 500.000 kr. skattefrit, som er årsløn til flygtningehøjkommissær Poul Hartling?«

(Spm. nr. 802).

Skriftlig begrundelse.

Det fremgår af Jyllands-Posten for 22. maj, at den danske flygtningehøjkommissær tjener mere end USAs vicepræsident, som aflønnes med 484.000 kr., hvoraf 57.000 kr. er til repræsentationsudgifter. Det har selv sagt vakt opmærksomhed og utilfredshed i USA, at en række FN-funktionærer gageres højere end amerikanske regeringstopfolk. Fra et dansk synspunkt må det være rimeligt at undre sig over, at netop en funktionærpost i internationalt hjælpearbejde, om end det er en lederpost, skal lønnes så højt. Det måtte findes mere rimeligt, om man sparede lidt på lønningerne og brugte noget mere til det egentlige formål.

Udenrigsministeren (Heinesen fg.):

Jeg kan svare hr. Poulsgaard, at FN's lønssystem for øjeblikket er genstand for en undersøgelse i den under FN nedsatte såkaldte Civil Service Commission, og at denne kommission vil afgive beretning til den kommende generalforsamling. Der er en forkert antagelse i hr. Poulsaards spørgsmål, for før denne beretning foreligger, ønsker man heller ikke fra amerikansk side at tage stilling til, hvordan man i givet fald vil rejse spørgsmålet under FN's 33. generalforsamling til efteråret.

Jeg kan yderligere oplyse, at fra amerikansk side har man ingen indvendinger mod selve lønfastsættelsesprincippet. Det, kongressen har kritiseret, er de pristalsbetingede lønreguleringer for FN-ansatte, idet disse har været højere end de tilsvarende reguleringer i den amerikanske centraladministration.

Poulsgaard (FP):

Jeg vil da gerne takke den fg. udenrigsminister for svaret. Så må vi jo så se, hvad der kommer ud af disse forhandlinger, når de på et eller andet tidspunkt bliver afsluttet. Jeg må indrømme, at jeg er lidt ked af, at udenrigsministeren ikke kunne være til stede, for han er jo kendt som en mand, der udtaler sig

[Poulsgaard]

vidt og bredt om mange ting, og det, jeg spurgte om, var altså, om regeringen støttede USA-ønsker om en klækkelig nedsættelse. Det har jeg ikke kunnet få svar på nu. Det må jeg så lære at leve med.

Jeg synes nok, at når man snakker u-landshjælp – jeg har uddrag af debatten i nogle mapper her – så er der noget forkert i den løn, de ledende funktionærer får, i forhold til den gruppe, de skal hjælpe. Der er et meget stort svælg. Der er simpelt hen ingen, der kan komme over det svælg. Jeg vil gerne sige, at det er ikke personen Poul Hartling som sådan, jeg er ude efter. Det er hele problematikken om de lønninger, vi betaler til disse internationale hjælpeorganisationers personale, men det må vi altså vente med at diskutere, til vi får den rapport.

Jeg har et tillægsspørgsmål til den fg. udenrigsminister. Nu ved vi altså, at Hartlings og andres løn ligger omkring 500.000 kr., altså en halv million skattefri kroner. Jeg vil egentlig også gerne have oplyst: får hr. Hartling ministerpension lagt oven i den løn, han får fra FN?

Udenrigsministeren (Heinesen, fg.):

Mig bekendt ydes der også i dette tilfælde ministerpension.

Herudover skal jeg bare sige til hr. Poulsgaard, at jeg tror, udenrigsministerens ry for at udtale sig vidt og bredt om mange ting ganske overgås af hr. Poulsgaards ry for det samme.

Poulsgaard (FP):

Jeg er faktisk ked af, at den fg. udenrigsminister, hver gang vi skal have en lille disput, skal komme ind på alle de personligheder over for mig. Vi har en regering i dette land – jeg ved ikke, hvem der er skyld i det; det er vel vælgerne, der er skyld i det – som smider om sig med penge i øst og vest. Det er i dette tilfælde ikke regeringen, der er skyld i lønnen til højkommisæreren, det er indrømmet, men jeg har mig bekendt aldrig stillet nogen spørgsmål, der ikke har været relevante og for at hjælpe regeringen med at få underskud og den slags ting ned. Udenrigsministeren vil jo støtte alt og alle, bare de er venstreorienterede nok; det er oprørsbevægelser og den slags ting. Vi er nogle stykker, der ikke vil være med til det. Så kan det

ikke nytte noget, at man hver evig eneste gang får et, jeg havde nær sagt flabet svar. Oppositionen i dette folketing har ret til at stille spørgsmål og få det korrekt og sagligt belyst. Det er det, man har oppositionen til, for at holde regeringen i ørerne. Med den regering, vi har, er det i allerhøjeste grad påkrævet. Derfor kan vi kun beklage den forringelse, der nu sker med folketingets spørgetid efter den nye forretningsorden.

Udenrigsministeren (Heinesen, fg.):

Jeg tror, jeg glemte i første omgang at kvittere for hr. Poulsgaards tak for det svar, han havde fået på det spørgsmål, der direkte var stillet. Det er det ene, jeg gerne vil sige.

Det andet, jeg gerne vil sige, er, at jeg magter slet ikke at konkurrere med hr. Poulsgaard, hverken i personligheder eller i flabetheder.

Jeg vil gerne sige en tredje ting: regeringens lønpolitik fremgår ganske klart af, at det var regeringen, der i marts 1975 fik indført ensartede dyrtidsportioner. Jeg tror, alle er klar over, hvilken virkning det har haft. Det har den relation til det stillede spørgsmål, at det her drejer sig om dyrtidsregulering.

Regeringens lønpolitik fremgår også krytstalt klart af den aftale, der blev truffet med offentligt ansatte, nærmere betegnet tjenestemændenes fællesudvalg, pr. 1. april 1977, der betød, at et postbud på årsbasis får en lønstigning på 2,25 pct. bortset fra dyrtidsregulering og taktregulering, mens de højerelønnede får en stigning på 1,07 pct., altså halvdele af, hvad de lavestlønnede får.

De synspunkter, regeringen har på lønpolitikken herhjemme – som ikke på nogen måde er ødsel eller lignende, som hr. Poulsgaard sagde – er naturligvis også udgangspunktet for regeringens overvejelser på den internationale arena.

Hermed sluttede spørgsmålet.

4) Til *udenrigsministeren* af:

Alfred Hansen (DR):

»Hvilke resultater har Danmark under formandskabet i EF opnået med hensyn til at få de andre medlemslande til at undlade nationale støtteordninger, og hvilke initiativer

[Alfred Hansen]

vil Danmark yderligere tage inden formandskabets ophør?»

(Spm. nr. 808).

Skriftlig begrundelse.

Da Danmark tilsluttede sig EF, var en af forudsætningerne, at alle medlemslande skulle kunne konkurrere på lige fod og uden mulighed for nationale støtteordninger. Siden har det vist sig, at de enkelte medlemslande ikke respekterer denne handelsaftale. Navnlig inden for skibsværftsindustrien påfører f.eks. Italien, Frankrig og Storbritannien gennem deres nationale støtteordninger de danske værfter urimelig konkurrence.

Da Danmark overtog formandskabet, udtalte udenrigsministeren, at han under formandsperioden ville arbejde for en afvikling af nationale støtteordninger.

Udenrigsministeren (Heinesen, fg.):

Fra dansk side har vi til stadighed i EF understreget vor modstand imod nationale støtteordninger, som indebærer risiko for konkurrenceforvridning på det fælles marked, og det påhviler EF-Kommissionen at sikre, at medlemsstaterne ikke gennemfører støtteordninger, som strider imod Romtraktatens bestemmelser.

Med henblik på en Rådsdrøftelse af problemerne omkring de eksisterende støtteordninger, deres overensstemmelse eller mangel på overensstemmelse med EF-traktaten og endelig kontrollen med dem har den danske regering ved formandskabets begyndelse anmodet Kommissionen om at udarbejde en redegørelse for de retningslinjer, som den agter at følge ved behandlingen af medlemsstaternes indførelse af støtteordninger, og det gælder ikke mindst støtteordninger på nye områder. Det danske formandskab har aftalt den planlagte drøftelse til mødet den 6. juni i rådet af udenrigsministre på baggrund af Kommissionens for nylig afgivne redegørelse.

Desuden skal jeg gøre opmærksom på, at EF specielt for visse kriseramte industrier har udbygget eller er ved at udbygge de retningslinjer, som koordinerer medlemsstaternes støtteordninger. Udenrigsministeren har aftalt med sin tyske kollega, at han under Forbundsrepublikkens formandskabsperiode efter 1. juli vil videreføre det danske initiativ.

Alfred Hansen (DR):

Før Danmarks medlemskab af EF og afstemningen herhjemme den 2. oktober 1972 blev det publiceret for alt folket, at nu skulle vi ind i et såkaldt handelssamkvem med 8 andre vesteuropæiske lande, at vi dér skulle kunne konkurrere på lige fod, og at nationale støtteordninger ifølge Romtraktaten var forbudt. Siden har det vist sig, at de enkelte medlemslande mere eller mindre – og alle imod den forudsætning, hvorefter Danmark gik ind i fællesmarkedet – har overtrådt denne aftale. Man kan her nævne næsten alle sektorer, men specielt skibsværftsindustrien, hvor vi jo ved, at både Italien, Frankrig og Storbritannien og i og for sig også Vesttyskland giver store tilskud til deres skibsbygningsindustri.

Dette har bl. a. bevirket, at inden for de sidste to år har dansk skibsbygningsindustri været inde i en stor og stadig stærkere krise. For to år siden var der beskæftiget 16.000 arbejdere ved de danske skibsværfter, og i dag er der kun beskæftiget 11.000 med yderligere reduktion af arbejderstaben i sigte inden for den nærmeste tid.

Vi har i dag drøftet tilskud til Stålvalseværket. Man har i øjeblikket store forhandlinger på Lindøværftet. Tillidsmændene har lige oplyst til Radioavisen her kl. 12, at arbejderne forhandler videre om en fastlønsoverordning, som i realiteten sætter lønforhandlingerne ud af kraft. Det sker under henvisning til, at skibsbygningsindustrien skal kende lønudgifterne et år frem i tiden. Derfor har det været særdeles relevant også at kommentere, som vi har gjort fra retsforbundets side i forbindelse med de indefrosne dyrtidsportioner, som jo medfører en usikkerhed for arbejdsgiverne med hensyn til deres lønudgifter.

Nu står vi altså i den situation, at den danske skibsværftsindustri ikke kan konkurrere på lige fod med andre skibsbygningsindustrier i fællesmarkedet. Dette betyder, at arbejderne nu må gå ned i løn, og at de for en lang tid fremover må sætte lønforhandlinger ud af kraft og gå med til en fastlønsoverordning.

Jeg siger tak for svaret. Jeg havde naturligvis håbet, at det var afgivet af udenrigsministeren, som spørgsmålet var stillet til, men jeg siger da tak til den fg. udenrigsminister

[Alfred Hansen]

for det svar, der er kommet. Jeg skal gerne konkretisere mit spørgsmål. Da regeringen overtog formandskabet i EF den 1. januar d.å., publicerede udenrigsministeren, at en af Danmarks fornemste opgaver under formandskabet var at få de andre lande til at tage initiativ til at ophøre med nationale støtteordninger eller rettere sagt tvinge de andre medlemslande til at ophøre med nationale støtteordninger. Svaret giver ikke nogen fornemmelse af, hvor langt man er nået i disse forhandlinger. Der var opstillet forskellige faser fra udenrigsministerens side, og første fase gik ud på, at man skulle kortlægge, i hvilket omfang der blev støttet nationalt. Derfor skal jeg spørge den fg. udenrigsminister, hvor langt man er nået med hensyn til kortlæggelsen af de områder, som er omfattet af nationale støtteordninger. Jeg kan forstå, der skal være en drøftelse den 6. juni, men jeg vil opfordre regeringen og den fg. udenrigsminister til at skynde sig. Formandskabet ophører den 1. juli. Jeg føler, der ligesom ikke rigtig er nogen positive resultater på dette område, hvilket jeg beklager.

Udenrigsministeren (Heinesen, fg.):

Jeg vil gerne sige til hr. Alfred Hansen, at jeg mener bestemt heller ikke, man kan komme uden om, at der er et problem vedrørende de nationale støtteordninger, som på en række områder er indført i de forskellige lande, men jeg mener, Danmark har udnyttet sin formandskabsperiode til at gøre så meget som overhovedet muligt ved dette problem. Vi har fået udarbejdet den redegørelse, som udenrigsministeren bebudede vi ville tage initiativet til, og vi får altså en drøftelse af det på udenrigsministermødet den 6. juni 1978. For en ordens skyld vil jeg sige, at formindskelsen af arbejdsstyrken på skibsværfterne i virkeligheden er et internationalt problem, som har sin årsag i overkapaciteten på skibsværfterne.

Men sagt endnu en gang: vi er lige så meget imod de nationale støtteordninger, som hr. Alfred Hansen er det; specielt for et lille land gælder det jo, at dets statskasse ikke har nogen mulighed for at konkurrere med de store landes statskasser, men jeg er sikker på, vi vil gøre lige så meget for at overkomme dette problem, som hr. Alfred Hansen ønsker vi skal.

Alfred Hansen (DR):

Jeg skal blot henvise til Industrirådets årsberetning, s. 22, hvor man stiller meget store forventninger til regeringens bebudelse af at sætte stop for disse nationale støtteordninger; jeg tror, at store kredse i den danske befolkning er stærkt interesseret i, hvor langt man når at komme under Danmarks formandskab.

Jeg kunne forstå på den fungerende udenrigsminister, at man ville tage op til vurdering, hvilke og i hvor stor udstrækning visse kriseramte industrier skulle have denne støtte. Jeg vil gerne spørge ministeren, om der er danske industrier med i den prioriteringsrække, som man skal forhandle om, og hvilke industrier i Danmark der under de nuværende forhold kan karakteriseres som kriseramte, og som eventuelt skal have national støtte.

Til slut skal jeg blot sige, at hvis ikke man formår at opnå et bedre resultat end at få dette forberedende møde inden formandskabets afslutning, burde man måske tage op til fornyet overvejelse, om ikke vi er kommet ind i fællesmarkedet under helt falske forudsætninger; jeg tror, at selv de mest fanatiske EF-tilhængere efterhånden må erkende denne galskab og begære Danmark ud, så vi kan forhandle frit og handle frit med alle verdens lande.

Udenrigsministeren (Heinesen, fg.):

Jeg tror, hr. Alfred Hansen har misforstået en del af mit svar en lille smule. Det, jeg henledte opmærksomheden på, var, at EF i særlig grad for nogle kriseramte industrier er ved at udbygge de retningslinjer, som koordinerer medlemsstaternes støtteordninger.

Hvad angår spørgsmålet om, hvorvidt vi skulle være bedre stillet uden for Det europæiske Fællesskab end indenfor i henseende til at bekæmpe nationale støtteordninger, føler jeg mig ganske overtydet om, at dette er et af de områder, hvor vi har væsentlig større muligheder for at bekæmpe nationale støtteordninger inden for dansk medlemskab af EF, end hvis vi ikke var medlemmer.

Hermed sluttede spørgsmålet.

5) Til *handelsministeren* af:

Kurt Hansen (VS):

[Kurt Hansen]

»Mener ministeren, at egnsudviklingsloven skal bruges til at præmiere effektiv lønpolitik?«

(Spm. nr. 805).

Skriftlig begrundelse.

I pjecen »De fik egnsudviklingsstøtte på Lolland-Falster 1958-76«, som er udarbejdet af egnsudviklingsudvalget for Lolland-Falster og Møn i anledning af egnsudviklingsrådets besøg i september 1976, kan man bl. a. læse på s. 2: »Nakskov Skibsværft A/S fik i 1976 støtte til forskellige rationaliseringsbestrebelse, også som anerkendelse for den lønaftale, der tidligere på året var indgået mellem værftets arbejdere og ledelse«.

For VS at se er dette en økonomisk præmiering af en virksomhed, der får held til at gennemføre effektiv lønpolitik gennem en lokal aftale.

Efter en gennemlæsning af egnsudviklingsloven synes der ikke at være belæg for en præmiering af lønpolitik.

Hvis ministeren kan godkende, at tildeling af egnsudviklingsstøtte kan hænge sammen med, hvor effektiv en lønpolitik en virksomhed fører, så har regeringen givet arbejdsgiverne yderligere et våben i hænde over for lønarbejderne, når de kræver forhandlinger.

Kurt Hansen (VS):

Handelsministeren ved udmærket, hvordan den berygtede Nakskovaftale, som jeg omtaler i den skriftlige begrundelse for spørgsmålet, er blevet modtaget rundt omkring iblandt forskellige faggrupper. Den er ikke blevet modtaget særlig godt, og i TV-Avisen i går aftes kunne handelsministeren være blevet orienteret om, at arbejderne på Nakskov Skibsværft faktisk også var ret utilfredse med, hvordan den virkede. Der var netop et interview i TV-Avisen med fællestillidsmanden dernedefra, og han oplyste, at der forelå en række usikkerhedsfaktorer, og de var blevet snydt for bonusordningen, som var det væsentligste for dem. Derfor vil jeg gerne have at vide, om egnsudviklingsloven skal bruges på denne måde. Vi har heller ikke den store fidus til egnsudviklingsloven i øvrigt. Vi har set med Balling-Engelsen-sagen fra det samme lokale område, hvordan en privatmand drænede løs fra egnsudviklingsmidlerne, og uden at tage Balling-Engelsen-

eksemplet som udtryk for, at det går sådan på alle virksomheder, der tildeles egnsudviklingsstøtte, mener jeg, at Balling-Engelsen er et udmærket eksempel på, hvordan egnsudviklingsloven skal bruges eller, set ud fra et arbejdersynspunkt, skal misbruges, når kapitalejerne får lov til at bruge den, som den åbenbart kan bruges. Det er en lidt anden sag, men det er samme problemer.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Afgørelsen af, om der kan ydes bistand efter egnsudviklingsloven, træffes i hvert enkelt tilfælde på basis af en samlet bedømmelse og analyse af det forelagte projekt. Man bedømmer dets egnsudviklingsmæssige effekt, herunder dets levedygtighed og rentabilitet, og den risiko for statskassen, der er forbundet med at yde bistand til projektet. I denne vurdering er i den konkrete sag indgået alle de momenter, der kan være med til at sikre værftets konkurrencedygtighed og hermed overlevelsessevnen under den internationale værftskrise.

Blandt disse momenter er også indgået den omstændighed, at værftets medarbejdere og ledelse har truffet sådanne aftaler om lønudgiften ved udregning af værftets tilbud på mulige ordrer, at værftet har været konkurrencedygtigt og på dette grundlag gennem ny ordretilgang har sikret beskæftigelsen. Heri ligger ikke noget udtryk for præmiering af en lønpolitik, men at der gennem dette tosidede initiativ er givet bidrag til at sikre værftets overlevelse.

Kurt Hansen (VS):

Jeg må indrømme, at der var ikke i handelsministerens svar meget, jeg kunne takke for. Jeg mener, det er at tale udenom, når man siger, det ikke er præmiering af en effektiv lønpolitik at tildele egnsudviklingsstøtte til Nakskov Skibsværft, når såvel handelsministeren som alle andre i denne sal er klar over, at der er en meget stor overdækning af skibsværfter både på det internationale og det nationale marked. Hvad gør ministeren, når han accepterer, at loven bliver brugt på den måde? Han accepterer selvfølgelig, at det værft, som kan producere billigst, også skal have de fleste ordrer. På den måde bidrager handelsministeren til, at andre arbejdere, som kæmper for deres løn- og arbejds-

[Kurt Hansen]

forhold på de øvrige værfter, f. eks. på B&W, presses ud i arbejdsløshed. Det er jo den helt naturlige konsekvens af den holdning, handelsministeren har givet udtryk for i denne forbindelse.

Så vil jeg spørge ministeren, om han kan vise mig, hvilken paragraf i egnsudviklingsloven der er blevet brugt i forbindelse med tildelingen af denne form for støtte. Det er ikke noget med, at lønpolitikken ligesom er en hale, der er sat på i forhold til det samlede problemkompleks; det er direkte, eksplicit, fremhævet som et vigtigt hovedargument, at man har lavet denne lønaftale. Derfor vil jeg gerne vide, ifølge hvilken paragraf i egnsudviklingsloven man bare har kunnet pumpe løs, fordi man får arbejderne presset i knæ med trusler om fyringer, hvis de ikke holder igen med deres lønkrav.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Jeg skal gerne gentage, hvad jeg sagde indledningsvis, nemlig at man har anvendt nøjagtig de samme principper, som anvendes for enhver form for bedømmelse af, hvorvidt man kan yde bistand i henhold til egnsudviklingsloven. Der indgår en række ikke i paragraffer nærmere præciserede momenter, idet det er en samlet vurdering af en masse forhold og en total afbalancering af alle disse mange forhold, der er bestemmende for, om man foretrækker at bruge penge til ét projekt eller et andet. Her har der altså været tale om, at man ved, at det pågældende skibsværft for at sige det mildt har stor betydning for denne egn, og at et økonomisk incitament for dette værft derfor har egnsudviklingsmæssig betydning, navnlig ud fra den vurdering, at hvis dette værft går ned, er det formentlig det værft i Danmark, som vil give de største egnsudviklingsmæssige – i denne forbindelse negative – virkninger. Så det, man har interesseret sig for, når man har ydet bistanden, er selvfølgelig, at den kommer på et sted, hvor den hindrer egnsudviklingen i at gå tilbage, men samtidig giver det rimelighed for staten at yde disse midler, fordi der er chancer for, at virksomheden kan klare sig derefter, bl. a. på grund af denne lønaftale.

Askjær Jørgensen (FP):

Vi har travlt i dette hus i disse dage. Nu da hr. Kurt Hansen har foranlediget, at vi diskuterer forhold i forbindelse med egnsudviklingsloven, vil jeg stille et lille tillægs-spørgsmål til ministeren. Vi har i erhvervsudvalget i vinter fået en udmærket redegørelse fra ministeren vedrørende dette, at man har ændret egnsudviklingsområderne. I sidste uge fik vi en publikation fra handelsministeren, hvor man redegør for forskellige erhvervsstøtteordninger. For øvrigt vil jeg gerne komplimentere ministeren for, at man sender os sådan en redegørelse. Det giver en god oversigt over de forskellige erhvervsstøtteordninger. Jeg synes, det er en god ting, at man gør det.

Det første, man taler om i den bog, vi fik, er netop egnsudviklingsloven og forholdene i forbindelse med den. Den satte jeg mig til at læse i søndags med megen interesse, og det gav anledning til igen at tænke på disse forhold; deraf mit spørgsmål. Man kan læse, at egnsudviklingsloven tager sigte på områder, hvor samfundet er blevet svagt, hvor der mangler beskæftigelse, initiativ osv. Når vi nu hører argumenterne for, at forskellige områder bliver betegnet som egnsudviklingsområder, må vi konstatere, at hele Danmark faktisk nu er et område, der har lavkonjunktur, og at et område som Tønder i henhold til pressen er det eneste i Danmark, hvor man ikke kan få arbejdskraft. Så vil jeg stille det spørgsmål til ministeren: kan egnsudviklingsloven egentlig fungere i samfundet, når der er lavkonjunktur? Skulle den ikke helt sættes ud af kraft?

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Der er forskel på, om der opstår beskæftigelsesmæssige og udviklingsmæssige problemer som følge af ændringer i den internationale konjunktur – og det er jo det, der er alment i den industrialiserede verden i øjeblikket – og så at der inden for hvert land er nogle strukturproblemer, og at nogle af disse er geografiske. Det er det, egnsudviklingsloven er indrettet til at forsøge at gøre noget for at modvirke. Det er selvfølgelig lettere at se i en højkonjunktur, end det er at se i en lavkonjunktur, hvor der er beskæftigelsesmæssige problemer over det hele. Men man kan alligevel godt se disse forskelligheder, selv når der er arbejdsløshed i hele landet.

[Handelsministeren]

Vi har ment og har også fået tilslutning her i folketinget, når vi har fremlagt disse principper, at vi også under en lavkonjunktur bør fortsætte med den strukturmæssige politik, der består i at støtte de svageste dele ved særlige strukturelle foranstaltninger. Men det er korrekt, at det er sværere at se, at det er dem, der skal have den støtte, idet folk, der bor i områder, der ikke lider af strukturmæssige problemer, måske lider af konjunkturmæssige problemer og så også ofte påkalder sig hjælp til egnsudvikling.

Nu blev det nævnt, at B&W har problemer, og at det måske også burde have egnsudviklingsstøtte, men nu ligger B&W i hovedstadsområdet, som vi i hvert fald ikke for tiden har gjort til et egnsudviklingsområde.

Hermed sluttede spørgsmålet.

6) Til *handelsministeren* af:

Kaj Hansen (DKP):

»Er det lovligt at stille som betingelse for afdragsfrie lån i et hus, at man samtidig tegner en livsforsikring?«

(Spm. nr. 810).

Skriftlig begrundelse.

Dagbladet Aktuelt har den 26. maj, s. 3, hævdet, at forsikringsselskabet Hafnia/Haand i Haand finansierer køb af Høm typehuse på betingelse af, at låneren tegner en livsforsikring i tilgift. Det forekommer mig, at lov af 14. juni 1974 om markedsføring forbyder tilgift i § 6, men det er vel utænkeligt, at et så stort forsikringsselskab bevidst overtræder loven.

Handelsministeren (Ivar Nørgaard):

Den sag, hr. Kaj Hansen har stillet spørgsmål om, har jeg foreløbig kun kendskab til fra dagspressen, og det mener jeg er et for spinkelt grundlag at bedømme forhold på.

Men jeg kan foreløbig sige, at den skitserede fremgangsmåde ikke som antydnet af spørgeren falder ind under markedsføringslovens § 6 om forbud mod tilgift. Ved tilgift forstås en ydelse, der for køber tager sig ud som en gratis ydelse, og det er der jo ikke tale om her. Det forhold, at man i forbindelse med ydelse af et lån stiller krav om, at låntager stiller en livsforsikring som sikker-

hed, er i mange låneforhold en ganske normal og lovlig fremgangsmåde. Sagen kan stille sig anderledes, hvis det långivende forsikringsselskab gør det til et vilkår for lånet, at låntageren tegner forsikring i selskabet.

Til belysning af dette problem har jeg bedt de pågældende myndigheder, og det vil sige forsikringsrådet og forbrugerombudsmanden, der ikke hidtil har været bekendt med denne form for udlånsvirksomhed, om at undersøge sagen nærmere. Så snart resultatet af undersøgelserne foreligger, skal jeg underrette spørgeren og offentligheden om resultatet.

Kaj Hansen (DKP):

Jeg siger foreløbig tak for svaret; jeg kan forstå, at undersøgelserne af spørgsmålet ikke er tilendebragt. Men så vidt det er mig bekendt, er forholdet det, at det ikke stilles som betingelse for et sådant lån fra forsikringsselskabet, at man skal tegne en livsforsikring, hvis man har en i forvejen, men kun, hvis man ikke har nogen.

Metoden er jo den enkle, at huskøberne skal betale 17 pct. i rente af det lån, de får fra forsikringsselskabet, men denne rente kan fradrages på selvangivelsen, og det samme kan præmien til livsforsikringen, når den ligger inden for 3.000 kr.s grænsen. Men efter 20 år forfalder lånet til betaling, og så er det så snildt indrettet, at livsforsikringen udbetales samtidig, og da den dækker lånet, er den sag ude af verden. Der er jo næsten ingen grænser for den smartness, der opereres med her i landet, når det gælder muligheder for at trække renter fra på selvangivelsen på den ene eller anden facon, samtidig med at forsikringsselskaberne får tegnet nogle flere livsforsikringer. Nu ved jeg godt, det er handelsministeren, jeg snakker med, men jeg kunne også få en meget interessant diskussion med skatte- og afgiftsministeren om denne sag. Det skal jeg imidlertid vente med til en anden lejlighed og takke for, at ministeren vil fortsætte undersøgelsen. Jeg vil selvfølgelig være meget interesseret, når den foreligger.

Hermed sluttede spørgsmålet.

7) Til *indenrigsministeren* af:

Alfred Hansen (DR):

[Alfred Hansen]

»Hvilke initiativer har ministeren taget til en justering af de civile værnepligtiges aflønningsforhold i forhold til aflønningen af militære værnepligtige, og vil ministeren sikre, at lønforskellen ikke øges efter lønforhøjelsen til de militære værnepligtige?«

(Spm. nr. 809).

Skriftlig begrundelse.

Da retsforbundets beslutningsforslag om gennemførelse af løn- og tjenestetidsmæssig ligestilling mellem militære og civile værnepligtige den 9. november 1977 var til første behandling, udgjorde »soldaterlønnen« 3.644 kr. pr. måned og »nægterlønnen« 2.283 kr. pr. måned. Lønforskellen udgjorde således 1.361 kr. pr. måned.

Retsforbundet hilser med tilfredshed, at aflønningen af militære værnepligtige fra 1. april 1978 er forhøjet til 5.234 kr. pr. måned, men det bør ud fra et ligebehandlingssynspunkt også medføre en forhøjelse af lønnen for civile værnepligtige.

Hvis ikke en sådan forhøjelse finder sted, vil balancen mellem aflønningen af de forskellige værnepligtsformer være forrykket i helt uacceptabel grad, idet forskellen da vil udgøre ca. 2.950 kr. pr. måned.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

I forbindelse med beslutningen om fra den 1. april 1976 etapevis at gennemføre en væsentlig forbedring af aflønningen af forsvarets værnepligtige blev det vedtaget her i folketinget, at de civile værnepligtige ikke burde have andel i denne værnepligtsløn. Til gengæld blev deres tjenestetid nedsat fra 12 til 11 måneder, og på baggrund heraf ophævedes den hidtil gældende bestemmelse om lønmæssig ligestilling mellem forsvarets værnepligtige og de civile værnepligtige i civilværnepligtslovens § 4, idet det i stedet blev overladt til indenrigsministeren med tilslutning fra folketingets finansudvalg at fastsætte regler om de civile værnepligtiges aflønning og andre ydelser.

I bemærkningerne til lovforslaget af 10. juni 1976 står der, at ændringen tager sigte på at bevare de hidtidige ydelser, der skal dække de civile værnepligtiges behov for de mest nødvendige livsfornødenheder: bolig, forplejning og beklædning, suppleret med et beskeden beløb som lommepenge. Disse

ydelser blev ved lovændringen i juni 1976 forudsat reguleret periodisk som hidtil som kompensation for den almindelige prisudvikling i samfundet. På denne baggrund er der med finansudvalgets tiltrædelse gennemført reguleringer af ydelser til de civile værnepligtige henholdsvis den 1. april 1976 og 1. april 1977.

Tilsvarende vil finansudvalget på sit næste møde skulle behandle en ansøgning fra mig om forhøjelse af ydelserne til de civile værnepligtige pr. 1. april 1978. Ligesom tidligere vil den påtænkte regulering ske på baggrund af de konstaterede prisstigninger, hvortil kommer, at der vil blive tale om en mindre reallønsfremgang.

Lad mig understrege, at der ved indførelsen af værnepligtslønnen, hvis tredje og sidste etape er gennemført den 1. april i år, og ved den nævnte lovændring i 1976 af civilværnepligtsloven blev lagt megen vægt på at bevare den hidtidige ligestilling mellem de forskellige værnepligtsformer, således at værnepligtsbyrden ud fra en samlet afvejning havde samme vægt for de forskellige kategorier af værnepligtige.

Det er min bedste overbevisning, at denne balance mellem de forskellige værnepligtsformer – så behagelig eller så ubehagelig den end kan være, og som det er meget vigtigt at fastholde – vil være opretholdt med de påtænkte forhøjelser pr. 1. april 1978 til de civile værnepligtige.

Jeg vil endvidere gøre opmærksom på, at der gælder forskellige regler for beskattningen af det, der udbetales som værnepligtsløn, og det, der udbetales til civile værnepligtige. Det er derfor ikke tilstrækkeligt, som spørgeren synes at gøre det, når man sammenligner aflønningen til de forskellige kategorier af værnepligtige, alene at se på størrelsen af det udbetalte beløb.

Hvis hr. Alfred Hansen med sit spørgsmål er inde på, at vi aflønningsmæssigt skal ligestille værnepligtige inden for civilforsvaret og for forsvaret i almindelighed med civile værnepligtige, er der ikke noget at hente; det har dette folketing bestemt, og det er jeg enig i.

Alfred Hansen (DR):

Retsforbundet havde den 9. november 1977 et forslag til første behandling vedrørende et forslag om at ligestille de militære

[Alfred Hansen]

og civile værnepligtige, både hvad lønnen angik, og hvad tjenestetiden angik. Jeg måtte tage til efterretning, at der er et stort flertal imod en sådan ligebehandling. Det, jeg derfor har søgt at fokusere på nu, er, at lønnen til militære værnepligtige pr. 9. november 1977, da vort forslag var til behandling, var 3.644 kr. pr. måned, medens lønnen til de civile værnepligtige var 2.283 kr. pr. måned, således at der altså var en forskel på 1.361 kr. Ministeren sagde ved den lejlighed, at han ikke kunne gå ind for vort forslag med følgende begrundelse: jeg kan ikke medvirke til det foreliggende forslags gennemførelse, da det vil betyde en forrykkelse af balancen mellem de forskellige værnepligtsformer. Jeg må kunne udlede af denne bemærkning, at ministeren mente, der var balance i det. Nu må jeg konstatere, at lønnen pr. 1. april 1978 for de militære værnepligtige er forhøjet fra de omtalte 3.644 kr. pr. måned til 5.234 kr. pr. måned. Jeg skal ikke beklage, at denne lønudvikling har fundet sted; tværtimod, jeg hilser den med tilfredshed. Det, jeg efterlyser, er en justering af lønnen for de civile værnepligtige, idet forskellen i forhold til værnepligtige soldater nu ikke er 1.361 kr., men 2.950 kr.

Derfor spørger jeg helt konkret ministeren, hvor langt han er kommet i sine overvejelser om en lønjustering, så vi fastholder denne balance, som ministeren talte om den 9. november 1977, altså hvilke initiativer ministeren har taget. Det er muligt, jeg ikke har hørt tilstrækkeligt efter, da ministeren heroppefra kom med sin lange redegørelse, som ikke indeholdt noget nyt for mig, da det var stort set den samme redegørelse, jeg fik den 9. november 1977. Har ministeren taget initiativ, eller vil ministeren tage initiativ til en justering også for de civile værnepligtige? For hvis balancen var til stede den 9. november 1977, er den i hvert fald ikke til stede i dag.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Jeg beklager, hvis jeg har svaret for udførligt til hr. Alfred Hansen, men jeg synes bare, at et spørgsmål fortjener et udførligt svar.

Må jeg dernæst sige, at jeg mener balancen opretholdes med det forslag til regulering, der ligger i finansudvalget.

Jeg skal gerne stille materiale til rådighed for hr. Alfred Hansen om, hvordan vi regulerer både pristalsmæssigt og reallønmæssigt. Jeg tror aldrig, vi når det, man kalder det absolutte nulpunkt, men efter vores opfattelse stadig væk balance. Jeg skal gerne tilstille hr. Alfred Hansen de oplysninger.

Alfred Hansen (DR):

Jeg siger mange tak til ministeren for det meget fyldige svar. Det, jeg havde håbet at få svar på, var bare, om ministeren havde taget initiativ til at justere aflønningen af de civile værnepligtige i forhold til aflønningen af de militære værnepligtige. Det har jeg ikke fået noget svar på, og derfor må jeg konkludere, at ministeren ikke har i sinde at regulere de civile værnepligtiges lønningsforhold, hvilket jeg beklager meget dybt.

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Der er ingen grund til at beklage noget; for jeg gjorde opmærksom på, at jeg havde taget et initiativ.

Hermed sluttede spørgsmålet, og spørgetiden var dermed til ende.

Skriftligt besvarede spørgsmål:

Anden næstformand (Erlendsson):

Fra ministre er modtaget besvarelser af skriftlige spørgsmål:

Spørgsmål stillet af følgende medlemmer af Folketinget og besvarelserne heraf er optaget i Folketingstidende nedenfor:

Glensgård: spm. nr. 718, 719, 720, 721, 722, 723, 724, 725, 726, 727, 728 og 729.

Svend Andersen (Rosk. a.): spm. nr. 730, 731, 732, 733, 734, 735, 736, 737, 738, 739, 740 og 741.

Arentoft: spm. nr. 758.

Uwe Jensen (Ribe a.): spm. nr. 772 og 777.

Bernhard Baunsgaard: spm. nr. 782.

Kjærulff-Schmidt: spm. nr. 783, 788 og 789.

Tyroll: spm. nr. 784 og 787.

Langsted: spm. nr. 785.

Inge Krogh: spm. nr. 790.

[Anden næstformand]

Bollmann: spm. nr. 792.

Poulsgaard: spm. nr. 793.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren give et skøn over forholdstallet for, hvor mange arbejdspladser der skal oprettes i den private sektor for at opveje nedlæggelsen af arbejdspladser i den offentlige sektor, når virkningen over for materialekøb skal være neutral?«

(Spm. nr. 718).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Folketingsmændene Glensgård og Svend Andersen (Rosk. a.) har med henvisning til § 20 i folketingets forretningsorden stillet spørgsmål nr. 718-741 til skriftlig besvarelse. Spørgsmålene vedrører fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978, og de svarer til spørgsmål, som Glensgård har tilstillet finansudvalget med henvisning til min skrivelse af 10. april 1978 til finansudvalget, hvori belystes en række forhold vedrørende fremskridtspartiets ændringsforslag. Finansudvalget ønskede imidlertid ikke at fremme disse spørgsmål, hvorfor behandlingen af min skrivelse må betragtes som afsluttet. På denne baggrund må den følgende besvarelse såvel som svarene på spørgsmål 719-741 anses for fyldestgørende.

Yderligere arbejdspladser i den private sektor kan skabes på flere måder: ved at nedsætte skatterne øges forbrugernes købekraft, hvilket skaber større afsætning, pro-

duktion og beskæftigelse. Men den større efterspørgsel rettes mod både danske og udenlandske varer, hvorfor en nedsættelse af skatterne forringer betalingsbalancen.

Ved at sænke de danske lønomkostninger relativt til udlandets forbedres danske virksomheders konkurrencestilling, hvilket øger produktion og beskæftigelse, samtidig med at betalingsbalancen forbedres.

Forholdstallet for, hvor mange arbejdspladser der skal oprettes i den private sektor for at imødegå nedlæggelsen af arbejdspladser i den offentlige sektor under forudsætning af neutral betalingsbalancevirkning, vil derfor afhænge af den måde, hvorpå de yderligere private arbejdspladser er skabt.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren redegøre for virkningen for beskæftigelsen og produktionen i den private sektor, såfremt lønningerne til offentligt ansatte forøges, jfr. ministerens skrivelse til finansudvalget, side 5, 5. afsnit?«

(Spm. nr. 719).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Forøges lønningerne til samtlige offentligt ansatte med 1 pct., vil det offentlige udgifter umiddelbart stige med ca. 0,5 mia kr., hvilket må antages at forringe betalingsbalancen med ca. 0,3 mia kr. og forbedre beskæftigelsen med ca. 1.000 personer.

[Finansministeren]

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren nærmere belyse, hvorledes en større hjemmemarkedsproduktion af forbrugsvarer kan kræve større import, når produktionsapparatet ikke er udnyttet, og når indenlandsk producerede varer har en mindre importdel end importen af færdigproducerede varer?«

(Spm. nr. 720).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Større hjemmemarkedsproduktion af forbrugsvarer kræver større import af rå- og hjælpestoffer.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren for hvert enkelt forslag angive virkningerne under de forudsætninger, ministeren opgiver i 2. afsnit på side 4 i skrivelse til finansudvalget af 10. april 1978?«

(Spm. nr. 721).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

De økonomiske virkninger er ikke udregnet for hvert enkelt forslag, men forslagene er grupperet efter ensartede kriterier i de hovedgrupper, der er vist på side 2, afsnit 3, i svaret til finansudvalget af den 10. april 1978.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Da finansministeren i skrivelse af 10. april 1978 til finansudvalget anfører, at afledede virkninger ikke skal medtages, f. eks. ændringer i udgiften til arbejdsløshedsdagpenge, i besparelserne, bedes ministeren oplyse, hvorledes virkningerne da skal komme til udtryk i finansloven af en ændret økonomisk politik, f. eks. nedsættelse af omkostningsniveauet?«

(Spm. nr. 722).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er

[Glensgård]

det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Ved beregningen af de økonomiske virkninger af ændringer i den økonomiske politik skal der tages udgangspunkt i ændringerne i de enkelte økonomiske instrumenter, f. eks. ændringer i momsen, ændringer i skattesatser og for udgifternes vedkommende ændringer i det direkte beløb, dvs. den direkte udgift til f. eks. flere offentligt ansatte.

Ændringerne i de økonomiske instrumenter vil påvirke hele økonomien, hvilket igen påvirker de offentlige indtægter og udgifter. Den samlede ændring i de offentlige budgetter er således sammensat af direkte provenuændringer og afledede provenuændringer.

Det er de samlede provenuændringer, der budgetteres på finansloven.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren (27/4 78)* af:

Glensgård (FP):

»Hvorledes begrunder finansministeren sin udtalelse i skrivelse af 10. april 1978 til finansudvalget om, at salg af offentlig ejendom ikke påvirker indkomstforholdene i økonomien, men derimod er en omplacering af formuerne?«

(Spm. nr. 723).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Sælger det offentlige en ejendom til en privat person, vil personens indkomst og formue være uændret, men hans formue vil være anderledes sammensat. En større del vil være fast ejendom, og likvide aktiver vil udgøre en mindre del, hvis personen har anvendt likvide aktiver til at købe ejendommen. En sådan ændring i sammensætningen af formuen vil næppe give anledning til afgørende ændringer i den pågældende persons dispositioner med hensyn til f. eks. efterspørgsel efter varer og tjenester til forbrug.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren (27/4 78)* af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren oplyse, om han ved sin udtalelse i skrivelse af 10. april 1978 til finansudvalget om, at fremskridtspartiets forslag stort set er neutrale i forhold til de samlede offentlige budgetter, herved har taget hensyn til den merkøbekraft, som det offentlige stiller til forbrugernes rådighed ved at ophøre med den nuværende låneoptagning i størrelsesordenen 20-30 mia kr. årligt?«

(Spm. nr. 724).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Som det fremgår af skrivelsen til finansudvalget af 10. april 1978, vil virkningerne af fremskridtspartiets ændringsforslag være stort set neutrale over for både betalingsba-

[Finansministeren]

lance og offentlige budgetter. Det vil sige, at hverken betalingsbalanceunderskuddet eller underskuddet på de offentlige finanser vil blive nedbragt.

Hvis man i en sådan situation undlod at optage indenlandske statslån og i øvrigt ikke ændrede på pengepolitikken, ville der indtræde et drastisk rentefald, som vil ophæve tilskyndelsen for private virksomheder til at optage lån i udlandet og dermed bidrage til en finansiering af betalingsbalanceunderskuddet samt afdrag og andre kapitalbetalinger til udlandet.

For at kunne foretage beregninger af fremskridtspartiets øvrige ændringsforslag er der derfor set bort fra forslaget om at ophøre med at optage indenlandske statslån.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvor mange flere danske arbejdspladser han forventer som følge af, at Danmark får et godt klima for produktionslivet, hvis fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven vedtages?«

(Spm. nr. 725).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Der er kun beregnet økonomiske virkninger af forslag, der direkte kan omsættes til ændringer i økonomiske styringsinstrumenter. En sådan fremgangsmåde er nødvendig,

fordi kendskabet til de økonomiske sammenhænge ikke er tilstrækkeligt til at muliggøre beregninger af mere usikre forventningsskift. I øvrigt skulle man i forbindelse med fremskridtspartiets ændringsforslag også tage hensyn til det dårlige klima, der skabes i erhvervslivet, når arbejdsløsheden stiger betydeligt som følge af det efterspørgselsbortfald, der er nettoresultatet af fremskridtspartiets ændringsforslag.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Da ministeren i skrivelse af 10. april 1978 til finansudvalget udtaler, at virkningen af fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978 vil være, at udviklingen på betalingsbalancen stort set bliver neutral, bedes det oplyst, hvilke hovedtal der indgår i beregningen heraf, derunder hvor meget kapitaltilstrømningen til Danmark forventes at blive forbedret, når ophævelsen af restriktioner og indkomstskat og ophør med rumlerierne med ØD finder sted, således at danske virksomheder ikke vælger at flytte til udlandet og udenlandske virksomheder vælger at flytte til Danmark.«

(Spm. nr. 726).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Som det fremgår af sammenhængen i skrivelsen af 10. april 1978, belyses under omta-

[Finansministeren]

len af virkningerne på betalingsbalancen alene påvirkningen af betalingsbalancens løbende poster, dvs. eksport og import af varer og tjenester, renter m. v., og der indgår således ikke tal for lån i og til udlandet, direkte investeringer i udlandet og andre kapitalbevægelser. Idet bemærkes, at der må tillægges udviklingen på de løbende poster afgørende vægt, tilføjes, at bemærkningerne i svar på spørgsmål 725 også bør have for øje i forbindelse med nærværende spørgsmål.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Ministerens betragtninger på de første fem sider af det til finansudvalget fremsendte notat af 10. april 1978 – hvis fem sider er gennemsyrede af fejl og mistolkninger af forslagene fra fremskridtspartiet – munder uden videre øverst på side 6 ud i de fem linjer, som er bestemt til pressemeddelelse, og som er et helt uforbeholdent udsagn om, at fremskridtspartiets ændringsforslag alt i alt medfører, at den samlede arbejdsløshed forøges med ca. 130.000. Da dette tal absolut ikke kan udledes som konklusion af de foregående betragtninger, bedes ministeren specificeret angive de beregninger, der ligger til grund for tallet 130.000. Da tallet 90.000 offentlige arbejdspladser på side 5 er brugt som et bruttotal, men på side 6 overføres til at være et nettotal for arbejdsløshedsforøgelse, spørges, om der ved skønnet side 6, første afsnit, overhovedet er taget hensyn til de dele af forslagene, som også efter ministerens opfattelse virker beskæftigelsesforøgende og i bekræftende fald med hvilket antal arbejdspladser.«

(Spm. nr. 727).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om

fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Fremskridtspartiets ændringsforslag om forhøjelse af personfradrag, om forøgede pensioner og – med begrænset virkning i det første år – forslaget om begrænsning af løn-omkostningerne i den private sektor vil alle trække i retning af øget beskæftigelse. Forøgelsen af beskæftigelsen er beregnet til ca. 40.000 personer.

Fremskridtspartiets forslag om offentlige besparelser fører til nedlæggelse af ca. 90.000 offentlige arbejdspladser, hvilket sammen med nedsættelsen af de offentligt ansattes lønninger fører til nedlæggelse af næsten lige så mange arbejdspladser i den private sektor, således at forslagene i alt fører til nedlæggelse af ca. 130.000 arbejdspladser.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren oplyse, med hvilke talstørrelser han i sine vurderinger af fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978 har medregnet den markante rentenedgang, som vil blive følgen af, at lånemarkedet ikke mere skal belastes med optagelse af nye statslån i størrelsesordenen 20–30 milliarder kroner årligt?«

(Spm. nr. 728).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

[Glensgård]

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 724.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren (27/4 78)* af:

Glensgård (FP):

»Vil ministeren nærmere uddybe følgende sætning i svarskrivelse af 10. april 1978: »Fordelen ved konkurrenceforbedringen bliver i det første år mere end opvejet af den samtidige nedgang i de privatansattes købekraft som følge af lønafdæmpningen«?»
(Spm. nr. 729).

Begrundelse.

Da forslagene går ud på, at de privatansattes købekraft udvides meget betydeligt, hvad der i øvrigt også vedrører de offentligt ansattes købekraft som følge af, at skatteletelsen vil være det altdominerende indslag i husholdningernes økonomi, forekommer sætningen fuldstændig barok, hvortil i øvrigt kommer, at konkurrenceforbedringens fornemste virkning vil være, at der kan sælges flere danske varer på de udenlandske markeder, som jo er mange hundrede gange så store som det danske marked, hvorhos danske varer bedre vil kunne konkurrere med importen her i landet.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Beregningen af virkningerne af fremskridtspartiets ændringsforslag er sket ved at gruppere forslagene efter ensartede kriterier og derefter beregne de økonomiske virkninger af hver gruppe af forslag. I svarskrivelsen af 10. april 1978 er de økonomiske virkninger af hver gruppe af forslag omtalt hver for sig. Nederst side 5 omtales virkningerne af en nedsættelse af de privatansattes lønninger med 5 pct. Det er ud fra en sådan isoleret betragtning, at der omtales et fald i privatansattes købekraft.

Ved opgørelsen af de samlede økonomiske virkninger er virkningerne af de enkelte grupper af forslag lagt sammen.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren (27/4 78)* af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Vil ministeren nærmere specificere sin antagelse af, at nedlæggelsen af ca. 90.000 offentlige arbejdspladser i medfør af fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978 skal ske umiddelbart, hvor fremskridtspartiets opfattelse er, at denne nedlæggelse strækkes over 21 måneder, inden for hvilken periode der ved naturlig afgang vil være ca. 135.000, der forlader den offentlige tjeneste?«

(Spm. nr. 730).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

I svarskrivelse af 10. april 1978 er på side 5, 4. afsnit, anført:

»De offentlige besparelser i fremskridtspartiets ændringsforslag fører umiddelbart til nedlæggelse af ca. 90.000 offentlige arbejdspladser«.

Foruden nedlæggelse af offentlige arbejdspladser medfører de offentlige besparelser nedlæggelse af private arbejdspladser, fordi besparelserne fører til et fald i den samlede købekraft. Ved beregningen af de samlede virkninger af fremskridtspartiets ændringsforslag er der taget hensyn til disse afledede virkninger. Men i omtalen af de 90.000 arbejdspladser er der kun taget hensyn til de arbejdspladser, som umiddelbart nedlægges i den offentlige sektor.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Vil ministeren nærmere specificere de erfaringer, som ligger til grund for hans udtalelse i svarskrivelse af 10. april 1978 til finansudvalget om, at erfaringsmæssigt går der ret lang tid, før de gunstige virkninger slår fuldt igennem af folketingsindgreb, idet udtalelsen synes at være i markant modstrid med, at ministeren selv tidligere har oplyst, at forslagene er så omfattende, at det ikke er muligt umiddelbart at støtte sig på de erfaringer, der kan udledes af tidligere tiders ændringer i den økonomiske politik?«

(Spm. nr. 731).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):**Finansministeren (Heinesen):**

Beregningerne er foretaget på den makro-økonometriske model ADAM, der – kort sagt – kan siges at give svar, der forudsætter, at de økonomiske indgreb virker på samme måde som tilsvarende tidligere indgreb.

Da summen af fremskridtspartiets forslag medfører indgreb af større omfang end tidligere set, bliver de beregnede virkninger tilsvarende mere usikre.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Vil ministeren nærmere uddybe, hvorledes han kan formode, at fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978, som i vidt omfang vedrører udenrigsministeriets konto, u-landshjælp, nedlæggelse af ambassader osv., skulle være mindre valutatyngende end den modstående, private forbrugsudvidelse, og herved uddybe, om han er af den opfattelse, at embedsmænd er mindre tilbøjelige til at købe appelsiner, udenlandsrejser og andre valutakrævende forbrugsgoder end folk beskæftiget i den private sektor?«

(Spm. nr. 732).

Begrundelse.

På finansudvalgsrådet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):**Finansministeren (Heinesen):**

Statslige besparelser i udlandet påvirker ikke den indenlandske økonomiske aktivitet,

[Finansministeren]

men medfører en valutabesparelse. Denne valutabesparelse er inkluderet i beregningerne.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Vil ministeren oplyse, hvorfor han frakender det realøkonomisk effekt, at fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978 går ud på, at staten skal undlade en gældsætning i størrelsesordenen 20-30 milliarder kroner på årsbasis, og herved specielt fremkomme med en udtalelse til belysning af den grundsætning, at en lånekroner dæmper aktiviteten i samfundet med samme størrelse som en skattekrone, og endelig fremkomme med sin vurdering af fremskridtspartiets ændringsforslag ud fra den synsvinkel, at denne sætning lægges til grund?«

(Spm. nr. 733).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Der henvises til besvarelsen af spørgsmålene nr. 723, 724 og 728, idet det tilføjes, at en skattekrone direkte begrænser indkomsterne i økonomien, mens en lånekroner lader indkomsterne upåvirket, men medfører ændret sammensætning af formuerne i den private sektor.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Vil ministeren nærmere uddybe betydningen af udtalelsen om, at det ved bedømmelsen af fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978 »ikke er muligt umiddelbart at støtte sig på de erfaringer, der kan udledes af tidligere tiders ændringer i den økonomiske politik«, og på grundlag heraf meddele, hvad der så har været grundlaget for hans vurderinger af fremskridtspartiets ændringsforslag, f. eks. om der findes noget EDB-system eller lignende (ADAM, SMEC eller andet), der giver et objektivt grundlag for ministerens udtalelser, eller om disse beror på hans politiske ønsketænkning og partidikterede jugement?«

(Spm. nr. 734).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 731.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Vil ministeren angive, hvilken effekt han ved sin vurdering har tillagt det, at frem-

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

skridtspartiets finanslovsændringsforslag, jfr. også den af ministeren underkendte henvisning til den i B 61 af 22. august 1977 indeholdte beskæftigelsesplan, først og fremmest rummer langsigtede perspektiver for erhvervslivet og udenlandske investorer i retning af at etablere, bevare og udvide virksomheder på dansk grund som følge af den massive afvikling af restriktioner og indkomstskat?«
(Spm. nr. 735).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Der henvises til besvarelse af spørgsmål 725.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren (27/4 78)* af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»I anledning af at ministeren i skrivelse af 10. april 1978 til finansudvalget oplyser, at han ved sine vurderinger har set væk fra de afledede provenuændringer som følge af fremskridtspartiets forslag, fordi disse vil inddebære en ændring af hele det økonomiske forløb, vil ministeren da fremkomme med sin vurdering, som den vil være, hvis han også havde medtaget de afledede virkninger?«
(Spm. nr. 736).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og

socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 722.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren (27/4 78)* af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Vil ministeren nærmere uddybe og specificere sin overraskende udtalelse i skrivelse af 10. april 1978 til finansudvalget om, at 8,8 mia. kr. af fremskridtspartiets spareforslag skulle være »uden direkte realøkonomisk effekt?«
(Spm. nr. 737).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 723.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til finansministeren (27/4 78) af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Idet det oplyses, at finansministeren har taget fejl, når han i sin vurdering af fremskridtspartiets ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978 har forudsat, at fremskridtspartiet ønsker, at kommuner og amtskommuner skal spare 2,5 mia kr. gennem yderligere afskedigelser og mindre materialekøb end faktisk foreslået af fremskridtspartiet, spørges, hvilken indflydelse på ministerens beregninger denne bastante fejl fra ministerens side har forvoldt.«

(Spm. nr. 738).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Fremskridtspartiets besparelse bliver 2,5 mia kr. mindre end angivet. Kommunerne skal herefter nedlægge ca. 15.000 arbejdspladser mindre, og den samlede nedlæggelse af offentlige arbejdspladser bliver herefter ca. 75.000.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til finansministeren (27/4 78) af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Der udbedes den beregning, hvorefter ministeren er kommet til det resultat, at en nedsættelse af de kommunale og amtskommunale lønninger med 9 pct. vil resultere i en besparelse på ca. 2,3 mia kr.«

(Spm. nr. 739).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Af ændringsforslag 773 og 774 fremgår, at fremskridtspartiet ved at nedsætte de kommunale og amtskommunale lønudgifter med 9 pct. mener at kunne spare 4,6 mia kr. i perioden 1. april 1978 til 31. december 1978. En foreløbig opgørelse af de samlede budgetterede lønudgifter for kommuner og amtskommuner i kalenderåret 1978 viser, at disse udgør 34,6 mia kr. (Det bemærkes, at opgørelsen er foretaget i det lønniveau, som forventes i gennemsnit at være gældende i kalenderåret 1978, mens finansloven for overgangsåret 1978 som bekendt er opgjort i det pris- og lønniveau, som var gældende i april 1977). En tilnærmet beregning af besparelsesmulighederne i overgangsfinansåret ved 9 pct.s lønreduktion kan herefter foretages på følgende måde: $34,6 \text{ mia kr.} \times \frac{3}{4} \times 0,09 = 2,3 \text{ mia kr.}$ Det tilføjes, at denne beregning ikke tager hensyn til, at den samlede lønsom i konsekvens af fremskridtspartiets forskellige forslag om personalereduktioner i den kommunale sektor i øvrigt måtte forventes at blive mindre end her forudsat.

Til finansministeren (27/4 78) af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Der udbedes en fuldstændig fortegnelse over, hvilke af de 1.028 ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978 stillet af fremskridtspartiet der er så upræcise, at de for ministeriet har gjort det nødvendigt at foretage vilkårlige skøn, med oplysning om, hvori disse vilkårlige skøn består.«

[Svend Andersen (Rosk. a.)]

(Spm. nr. 740).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

Der henvises til besvarelsen af spørgsmål 739 og 741.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *finansministeren* (27/4 78) af:

Svend Andersen (Rosk. a.) (FP):

»Der udbedes en fuldstændig fortegnelse over, hvilke af de 1.028 ændringsforslag til finanslovsforslaget for 1978 stillet af fremskridtspartiet, der er behæftet med fejl, og hvori disse fejl består, samt over de tilfælde, hvor ministeren i anledning af påståede fejl ved udarbejdelse af sit notat har foretaget, hvad ministeren selv betegner som vilkårlig korrektion.«

(Spm. nr. 741).

Begrundelse.

På finansudvalgsmødet onsdag den 26. april 1978 besluttede et flertal bestående af bl. a. venstre, det konservative folkeparti og socialdemokratiet at nægte fremskridtspartiets medlemmer af finansudvalget at stille en række spørgsmål til finansministeren på baggrund af et notat fra finansministeren om fremskridtspartiets ændringsforslag til finansloven.

Da fremskridtspartiet således blev afskåret fra at stille spørgsmålene i finansudvalget, er

det nødvendigt at anvende denne mere bureaukratiske form.

Besvarelse (25/5 78):

Finansministeren (Heinesen):

I mit svar af 10. april 1978 til finansudvalget blev det anført, at formuleringen af fremskridtspartiets forslag til ændringsforslag til finanslovsforslaget for overgangsåret 1978 på mange punkter ikke var tilstrækkelig præcis til at kunne danne grundlag for en samfundsøkonomisk vurdering, hvilket vanskeliggjorde en gruppering af forslagene. Endvidere blev der ved gennemgangen konstateret forhold, der måtte skønnes at bero på fejltagelser, og der blev derfor gennemført korrektioner. Denne gennemgang forelå der ikke mulighed for at gennemføre så detaljeret, at det med sikkerhed kan udelukkes, at tilsvarende gælder for andre ændringsforslag.

Til illustration af ovennævnte kan nævnes ændringsforslag nr. 867, hvor der foreligger en fortegnelse. Indtægterne på den sociale pensionsfond foreslås således forhøjet med 1 mia kr., mens det af bemærkningerne til ændringsforslaget fremgår, at det burde være en nedsættelse dels som følge af ophør af overførsel fra § 1.01.44.03. på 2.050 mill. kr., dels salg af obligationer for ca. 1,1 mia kr.

Ændringsforslag nr. 540 drejer sig om en nedsættelse af dagpengebidraget på 310 mill. kr. under § 1.01.44.04. Denne ændring er ikke overført til § 15.3.34., hvor der skulle være stillet et tilsvarende ændringsforslag.

Endelig kan nævnes forslaget om at nedsætte de kommunale og amtskommunale lønninger med 9 pct., der er nærmere belyst i svaret på spørgsmål 739.

I øvrigt henvises til de indledende generelle bemærkninger i besvarelsen af spørgsmål 718.

Til *landbrugsministeren* (3/5 78) af:

Arentoft (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til, at der oprettes en speciel gruppe med politimæssig og jægermæssig uddannelse, der, finansieret af jagtfondens midler, kan foretage en effektiv bekæmpelse af det tiltagende ulovlige krybskytteri?«

(Spm. nr. 758).

[Arentoft]

Begrundelse.

Krybskytteri er i sig selv en hæslig foretelse, og i de sidste dage er uhyggelige eksempler på ulovlig nattejagt blevet draget frem i dagspressen.

Normalt tager politiet sig af afsløring og anholdelse af krybskytter, men det er ofte umuligt for politiet at kunne overkomme og så denne opgave.

Derfor kunne jeg tænke mig en slags flyvende korps, der uanmeldt eller efter henvendelse kunne foretage afsløring og anholdelse af krybskytter.

5-6 hold på 2-3 mand med politimæssig og jægermæssig uddannelse i biler (forsynet med beboelsesfaciliteter og radio-kommunikationsanlæg samt evt. båd på taget), der kunne køre rundt i landet og uanmeldt dukke op hvor som helst og når som helst - fortrinsvis om natten - og samtidig via radio kan dirigeres fra politiet til aktuelle eller mistænkelige områder.

Driftsudgifterne, der anslås til 3-4 mill. kr. årligt, skal ikke betales af skatteyderne, men af jægerne selv gennem jagtfondens midler, og personlig tror jeg gerne, at alle de ca. 150.000 jagttegnsløbere vil være med til at øge jagttegnsafgiften med f. eks. 17 kr. til 100 kr. for at få et sådant korps etableret. Man kunne begynde i det små med 2-3 hold, og jeg tænker mig, at disse hold også skal være vågne over for f. eks. kreaturtransporter om natten, der i mange tilfælde viser sig at være kreaturtyve, der er på spil.

Man kunne også tænke sig, at disse hold kunne gribe ind over for natur- og vandforurening.

Der er kort sagt mange opgaver, som kunne løses ad den vej, og derfor rejses spørgsmålet.

Besvarelse (26/5 78):

Landbrugsministeren (Poul Dalsager):

Landbrugsministeriet har i anledning af spørgsmålet anmodet justitsministeriet om en udtalelse.

Justitsministeriet har i denne anledning anført, at politiet efter retsplejelovens § 108 bl. a. har til opgave at påse overholdelsen af love og vedtægter samt at foretage det fornødne til forhindring af forbrydelser og forfølgning af sådanne. Det er justitsministeriets

generelle opfattelse, at der almindeligvis ikke ved siden af det egentlige politikorps bør oprettes specialkorps, som inden for særlige forvaltningsområder får tillagt egentlige politimæssige beføjelser.

Hverken justitsministeriet eller landbrugsministeriet finder, at der inden for jagtløvgivningen gør sig sådanne særlige forhold gældende, at man kan gå ind for oprettelse af et specialkorps til udelukkende varetagelse af opgaver inden for disse områder.

Til *miljøministeren (10/5 78)* af:

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

»Kan ministeren oplyse, hvilke sammenhæng der er mellem almindeligt olieudslip ved boreplatformene i Nordsøen, særlig efterårets oliekatastrofe ved Ekofisk, og den kendsgerning, at der i det område, hvor den norske olie bundfældedes, for tiden ikke findes fiskearten tobis, der normalt fanges i forårsperioden i et omfang af ca. 150.000 tons?«
(Spm. nr. 772).

Begrundelse.

En del nordsøfiskere beretter, at der i området øst for Ekofisk, hvor den ved katastrofen udslupne olie drev om og bundfældedes, og hvor man normalt i månederne marts, april og maj fanger mindst 150.000 tons tobis, ingen tobisforekomster er i år. Desuden beretter fiskerne, at der driver en del døde torsk omkring.

Det må beklageligvis formodes, at der ikke er tilstrækkelig effektiv kontrol, og at den mængde olie, der officielt fra norsk side betegnes som uundgåeligt udslip, er større end offentliggjort, samt at der kan være sammenhæng mellem denne formodning og en udrydelse af fiskebestandene.

Det berettes ligelædes, at man i månederne oktober, november og december 1977 fangede en mængde tobis, der ikke var kønsmodne (ca. 25.000 tons), i et område vest for Danfæltet, hvor der normalt ikke fanges tobis, og denne konstatering kan betyde, at en del af den overlevende stamme er flygtet bort fra det normale fangstterritorium, hvor den udslupne olie kan have været medvirkende til at reducere bestanden.

[Uwe Jensen (Ribe a.)]

Det ville være uforsvarligt, om de norske biologer har fået mundkurv på af norske, nationaløkonomiske årsager.

Besvarelse (22/5 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Spørgsmålet har været forelagt miljøstyrelsen, der efter kontakt med Danmarks fiskeri- og havundersøgelser og havforskningsinstituttet i Bergen har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Efter det olieudslip (udblæsning), der indtraf i april 1977 på boreplatformen Bravo i Ekofiskfeltet, indledte havforskningsinstituttet i Bergen en række togter til Ekofiskregionen for at vurdere effekterne på livet i havet efter olieudblæsningen. Lignende undersøgelser blev indledt fra engelsk og i mindre omfang også fra dansk side. De sidste undersøgelser med dette specielle formål for øje blev sluttet i september sidste år. Resultaterne var i grove træk, at man ganske få dage efter, at udblæsningen var hørt op, kunne konstatere effekter på de dyre- og plantearter, der lever i planktonet, men ikke effekter på fisk. I de følgende måneder, dvs. i sommeren 1977, kunne man ikke konstatere virkninger overhovedet efter olieudslippet. Undersøgelserne viste dog et meget svagt forhøjet indhold af olie i bunden omkring platformen, men tilsyneladende har dette ikke haft effekt på bunddyrene i området. Disse bunddyr er alsidigt og rigt repræsenteret på dette sted i forhold til tilsvarende lokaliteter andre steder i Nordsøen.

Med hensyn til det daglige uundgåelige udslip på grund af produktion fra Ekofiskfeltet kan det oplyses, at dette er i størrelsesordenen 100 kg olie pr. dag. Man har ingen grund til at antage, at dette tal ikke er rimelig korrekt. Alle undersøgelser indtil nu synes at vise, at der ikke er effekter på livet i havet omkring Ekofiskfeltet, der kan tilskrives et olieudslip af denne størrelse. Specielt fra engelsk og norsk side foretages der løbende undersøgelser i forbindelse med olieaktiviteterne i disse landes sektorer. Hidtil har man ikke kunnet konstatere biologiske effekter i Nordsøen, der synes at stamme fra de igangværende aktiviteter.

Det vil derfor være nærliggende at vurdere, om der kan være andre forklaringer på, at der ikke i foråret 1978 er fanget tobis i

samme omfang som tidligere. Det bør indledningsvis understreges, at store variationer i tobisfiskeriet fra år til år slet ikke er usædvanlige. Fiskearten tobis' biologi er i øvrigt ejendommelig. Den lever nedgravet det meste af tiden og kan kun fanges, når den er oppe i vandmasserne. Voksne tobis kommer op i vandmasserne omkring nytårstid for at lægge deres æg. De graver sig herefter ned igen og kommer først op på ny i månederne april, maj og juni for at æde, hvorefter de igen graver sig ned til næste nytår. Det er dog meget afhængigt af vandtemperaturen, hvornår de kommer op om foråret for at æde. Forklaringen på de hidtidige beskedne fangster af tobis i dette forår, er sandsynligvis, at fiskeriet på indeværende tidspunkt endnu ikke rigtig er kommet i gang. Et andet forhold, man må være opmærksom på, er, at unge fisk bliver oppe i vandmasserne meget længere end ældre, fordi de har et større behov for føde. Dette kan være forklaringen på, at man sidste efterår kunne fange 25.000 tons ikke-kønsmodne tobis vest for Danfættet.

Den i begrundelsen nævnte oplysning om døde torsk har miljøstyrelsen ikke kunnet få bekræftet fra anden side.

Det er miljøstyrelsens opfattelse, at der næppe er grund til at antage, at der skulle være den af spørgeren antagne sammenhæng mellem olieudslip i Nordsøen og de indtil nu beskedne fangster af tobis i Nordsøen.«

Til *undervisningsministeren* (12/5 78) af:

Uwe Jensen (Ribe a.) (FP):

»Hvad agter ministeren at foretage i anledning af, at seminarierne ikke har penge på budgettet til betaling af vikarudgifterne vedr. de pædagogstuderendes konferencetimer?«
(Spm. nr. 777).

Begrundelse.

Udgiften blev sidste år betalt af socialudvalgene efter henstilling fra Kommunernes Landsforening, og det var forudsat, at det var en engangsforetagelse. Det viser sig imidlertid nu, da eleverne skal ud i praktik, at seminarierne ikke har penge på budgettet til vikartimerne og derfor igen beder socialudvalgene om hjælp.

[Uwe Jensen (Ribe a.)]

Da der er tale om en undervisningsudgift, er den kommunerne uvedkommende. Socialudvalgene har ingen penge på budgettet og skal derfor søge en tillægsbevilling, eller også skal økonomiudvalgene søge, hvilket er helt urimeligt.

Man kan med fuld ret i kommunerne spørge, hvorfor sagen ikke er bragt i orden, al den stund den har været drøftet og kendt siden marts 1977, og ministeren bør derfor oplyse, hvornår pengene til denne udgift bliver overført til seminarierne.

Besvarelse (22/5 78):

Undervisningsministeren (Ritt Bjerregaard):

Der blev – som det vil være bekendt – i 1977 mellem formanden for Kommunernes Landsforening, socialministeren og undervisningsministeren opnået enighed om, at de daginstitutioner, der virker som praktiksteder for pædagogstuderende, indtil videre skulle afholde de omtalte vikarudgifter med en udgiftsfordeling på stat, kommune og forældre som hidtil, men at der snarest muligt – dvs. med virkning fra 1. april 1978 – skulle søges tilvejebragt en ordning, hvorefter vikarudgifterne afholdes over henholdsvis socialministeriets og undervisningsministeriets bevillinger. Der er således ikke tale om en ny udgiftsforanstaltning, som vi har fået kommunerne til at overtage, men om en ændring af en bestående tilstand. Det forudsætter bevillingsmæssig tilslutning, og forslag herom fra undervisningsministeriet er for tiden til behandling i finansministeriet og kan forventes forelagt for finansudvalget i meget nær fremtid.

Til forsvarsministeren (16/5 78) af:

Bernhard Baunsgaard (RV):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om påstanden om evt. træning af private kommandotropper i Danmark i 1950'erne under ledelse af CIA?«
(Spm. nr. 782).

Begrundelse.

Den tidligere chef for CIA, William Colby, har i en bog og i et interview påstået, at en træning som ovenfor nævnt skulle have fundet sted.

Det vil være uheldigt, hvis påstande som ovenstående ikke kommenteres fra offentligt hold. Der kan opstå rygtedannelser, hvis påstanden ikke kommenteres eller gendrives.

Besvarelse (23/5 78):

Forsvarsministeren (Søgaard):

De undersøgelser, som forsvarsministeriet har foretaget gennem forsvarrets efterretnings-tjeneste, har ikke kunnet bekræfte påstanden om en eventuel træning af private kommandotropper i Danmark i 1950'erne under ledelse af CIA.

Spørgsmålet har endvidere været forelagt justitsministeriet, der i den anledning har udtalt, at hverken justitsministeriet eller politiet har kendskab til den formodede træning af private kommandotropper, som omtales i spørgsmålet.

Til statsministeren (16/5 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP).

»Finder statsministeren ingen betænkeligheder ved, at interessegrupper som f. eks. LO og de sociale boligselskaber i stigende grad deltager i eller påvirker forberedelsen af lovgivningen på vigtige områder, f. eks. skatte- og boliglovområdet?«

(Spm. nr. 783).

Begrundelse.

I den offentlige debat har det været kritiseret, at interesseorganisationer, som LO og de sociale boligselskaber direkte eller indirekte har påvirket udformningen af regeringens skatte- og boligpolitiske oplæg. I den forbindelse har det været nævnt, at det næppe bortset fra mere autoritære dele af verden forekommer, at en regering lader interessegrupper præge så væsentlige dele af det lovforberedende arbejde.

Det er et vigtigt principielt spørgsmål, om der ikke er store og afgørende betænkeligheder ved at lade befolkningens folkevalgte repræsentanter, folketinget, glide mere og mere i baggrunden for så vidt angår lovforberedelsen og i stedet i stadig højere grad inddrage interesse- og pressionsgrupper, der ikke som deres målsætning har at varetage alle samfundsgruppers interesser. Det indtryk kan let brede sig, at regeringen ikke optræder

[Kjærulff-Schmidt]

som hele folkets regering, men som sendebud for særinteresser. Det vil være af interesse for alle at kende statsministerens synspunkter hertil.

Besvarelse (25/5 78):

Statsministeren (Anker Jørgensen):

Jeg må fastholde, at regeringspartiet og regeringens medlemmer har deres fulde frihed til under forberedelsen af lovgivningsarbejdet at drøfte problemerne med de organisationer eller enkeltpersoner, som de finder relevante i den givne sammenhæng.

Forberedelsen af regeringens forslag er regeringens og ikke folketingets anliggende. Derved ændres intet i folketingets ret til at behandle, ændre og vedtage de fremsatte forslag.

Til *arbejdsministeren (17/5 78)* af:

Tyroll (VS).

»Kan ministeren bekræfte, at den af B&Ws bedriftssundhedstjeneste anvendte og fortroligt stemplede lægeerklæring ikke på nogen måde kan finde anvendelse i forbindelse med en bedriftssundhedstjeneste oprettet efter regeringens nyligt vedtagne retningslinier, da det ville være ensbetydende med brud på den ubetingede tavshedspligt og ensbetydende med, at bedriftssundhedstjenesten vil få en rolle som karaktergiver over for de ansatte og dermed bidrage til frasorteringen af arbejdere?«

(Spm. nr. 784).

Begrundelse.

Under behandlingen af regeringens forslag til indførelse af bedriftssundhedstjeneste foresøgte VS' ordførere at få klarlagt forslagets betydning for arbejdsgivernes frasortering af arbejdere.

Som ordfører ved førstebehandlingen d. 10. marts 1978 spurgte jeg om, hvad der er omfattet af personlige oplysninger, som bedriftssundhedstjenesten ikke kan lade gå videre. Tyroll, spalte 6321: Spørgsmålet er også, om der er nogen særlig gardering mod frasortering, selv om personlige oplysninger opfattes ret restriktivt. Er det udelukket, at bedriftssundhedstjenestelægen kan komme med udtalelser om det kloge i at ansætte en-

kelte arbejdere? Er det udelukket, at der kan praktiseres en eller anden form for point- eller karaktersystem til oplysning for virksomhedsledelsen eller personalechefen. Er det utænkeligt, at ansøgerne vil blive forsynet med plusser eller minusser? Eller kan det tænkes, at bedriftssundhedstjenestepersonalet direkte foretager frasorteringen for arbejdsgiveren, så det undgås, at de skal videregive personlige oplysninger?

Til disse spørgsmål svarede arbejdsministeren, spalte 6337: Spørgsmålene om tavshedspligten har jeg besvaret. Der vil være tale om en fuldstændig ubetinget tavshedspligt med hensyn til bedriftssundhedstjenestens arbejde.

Ministerens besvarelse må opfattes som en bekræftelse af, at de af mig nævnte varianter af anvendelsen af resultaterne af bedriftssundhedstjenestens undersøgelser ikke kan eller må finde anvendelse under den af regeringen foreslåede ordning. Svaret ønskes bekræftet og uddybet i forbindelse med en vurdering af den praksis, der rent faktisk er udviklet omkring eksisterende bedriftssundhedstjenester.

Besvarelse (25/5 78):

Arbejdsministeren (Auken):

Det fremgår af begrundelsen for spørgsmålet, at der ønskes en vurdering af den praksis, der følges ved anvendelse af resultaterne af bedriftssundhedstjenestens undersøgelser i de eksisterende bedriftssundhedstjenester.

Spørgsmålet har været drøftet med direktoratet for arbejdstilsynet, der har oplyst, at direktoratet ikke er besiddelse af oplysninger om denne praksis.

Der vil imidlertid ikke blive tale om, at undersøgelsesresultater fra bedriftssundhedstjenester oprettet i henhold til lov nr. 158 af 12. april 1978 om ændring af lov om arbejdsmiljø (bedriftssundhedstjeneste) vil kunne finde anvendelse som led i en karaktergivning og dermed frasortering af de ansatte. Såfremt sådan anvendelse af undersøgelsesresultaterne skulle finde sted, vil der være tale om overskridelse af tavshedspligten.

Tavshedspligten omfatter alle personlige oplysninger om den enkelte, som BST måtte være kommet i besiddelse af gennem helbredsundersøgelser eller på anden måde.

[Arbejdsministeren]

Overtrædelse af tavshedspligten vil kunne straffes efter en særlig bestemmelse herom i den kommende bekendtgørelse om BST.

Jeg kan således bekræfte, at erklæringer fra bedriftssundhedstjenester, hvad enten der er tale om erklæringer om sygdomsdiagnoser, råd om placering eller andre former for erklæringer, ikke uden den ansattes samtykke må videregives til arbejdsgiverne eller til arbejderne og deres faglige organisationer.

Jeg kan tilføje, at det for mig er oplyst, at den i spørgsmålet omtalte erklæring aldrig har været brugt og heller ikke vil blive det i fremtiden. Erklæringen er indgået som en del af andet kursusmateriale og vil ikke finde anvendelse, da dette ville være brud på tavshedspligten og kan være ensbetydende med frasortering af arbejdere.

Til *miljøministeren* (17/5 78) af:

Langsted (CD):

»Er miljøministeriet rede til at tage medansvaret for en eventuel katastrofe i forbindelse med ammoniaklagertanken ved Superfos i Fredericia, og hvilke foranstaltninger er der truffet for at imødegå følgerne af en eventuel katastrofe?«

(Spm. nr. 785).

Begrundelse.

I et svar til folketingets miljøudvalg udtaler miljøstyrelsen, at den pågældende tanks placering er i overensstemmelse med den amerikanske standard for opbevaring af ammoniak, uden dog at gå nærmere ind på, at denne standard fortrinsvis opererer med sikkerhedsafstande for tankstørrelser mellem 1,3 t og 266 t, mens tanken i Fredericia rummer 5.000 t og således ukritisk regnes for hørende til rubrikken for tanke over 266 t, hvor der ikke angives nogen overgrænse.

Endvidere udtaler miljøstyrelsen i en skrivelse til embedslægeinstitutionen i Vejle, at tankens placering i øvrigt indebærer, at der i givet fald kun ved vindretninger mellem sydvest og sydøst kan blive tale om, at eventuelle ammoniakudslip vil kunne føres ind over beboet område, hvortil skal bemærkes, at der her er tale om de på stedet fremherskende vindretninger.

Besvarelse (29/5 78):

Miljøministeren (Niels Matthiasen):

Spørgsmålet har været forelagt miljøstyrelsen, der har oplyst følgende, hvortil jeg kan henholde mig:

»Vejle amtsråd har meddelt godkendelse til etablering af en lagertank til ammoniak på Superfos A/S' virksomhed i Fredericia. Denne afgørelse har ikke været behandlet som klagesag af de statslige miljømyndigheder, men miljøstyrelsen har med henblik på besvarelse af et spørgsmål fra folketingets miljøudvalg (spørgsmål S 16 af 11. januar 1978) foretaget en teknisk gennemgang af sagen og har på denne baggrund udtalt, at den af amtsrådet meddelte godkendelse ikke gav styrelsen anledning til bemærkninger.

Ved behandling af sager vedrørende miljøgodkendelse er det miljømyndighedernes opgave at tage stilling til, om de af den pågældende virksomhed truffne foranstaltninger til imødegåelse af miljømæssige risici er acceptable, samt om fornødent at fastsætte miljømæssige krav vedrørende anlæggets etablering og drift.

Godkendelsen indebærer ikke, at der hermed er absolut sikkerhed for, at der ikke kan indtræffe uheld, og såfremt der måtte indtræffe en katastrofesituation, er det det civile beredskabs katastrofeplaner, der må bringes i anvendelse for at imødegå følgerne.

For den konkrete virksomhed er der udarbejdet en katastrofeplan, som administreres af politimesteren i Fredericia i samarbejde med de lokale myndigheder. Denne plan vil blive gennemgået med henblik på eventuelle nødvendige justeringer, inden tanken tages i brug.

Med hensyn til det i spørgsmålets begrundelse anførte vedrørende den amerikanske standard »ANSI K 61.1-1972« indeholder denne standard vejledende bestemmelser om såvel sikkerhedsafstande for tanke over 100.000 gallons (375 m³) som tanke ned til 500 gallons (2 m³), jfr. vedlagte kopi af den relevante side i standarden.*) Det fremgår af standarden, at der anføres et sæt afstands-krav for alle tanke over 100.000 gallons, hvorimod der for tankstørrelser mellem 500 og 100.000 gallons anføres differentierede afstands-krav.

Vedrørende det rimelige i at anvende samme sikkerhedsafstande for alle tanke over en vis størrelse kan det oplyses, at sikkerhedsaf-

[Miljøministeren]

stande normalt tager sigte på at beskytte omgivelserne mod følger af uheld, f. eks. fejlmanøvrer og lækager ved ventiler og pumper. Størrelsen af udslip i sådanne tilfælde afhænger af dimensionerne af pumper, rør og ventiler. Når en vis tankstørrelse nås, øges disse dimensioner ikke længere i takt med lagertankens rumfang, hvorfor sikkerhedsafstandene tilsvarende ikke behøver at øges i takt med tankrumfanget.

Sikkerhedsafstandene yder normalt ikke nogen fuldstændig garanti for, at der ikke i forbindelse med et totalt sammenbrud af en tank vil kunne ske betydelige skader uden for sikkerhedsafstanden. I betragtning af de krav, der stilles til udførelsen af sådanne tanke, og den nøje kontrol, der føres hermed, må sandsynligheden for sådanne sammenbrud imidlertid anses for at være uhyre ringe.«

*) Ikke optrykt her.

Til *indenrigsministeren* (18/5 78) af:

Tyroll (VS):

»Hvad kan ministeren oplyse om omfanget af og det forventede afslutningstidspunkt for de iværksatte undersøgelser vedrørende spørgsmålet om socialborgmester Pelle Jarmers anvendelse af magtfordrejning ved indgåelsen af driftsoverenskomster med de selvejende institutioner for børn og unge i Københavns kommune?«

(Spm. nr. 787).

Begrundelse.

Det forekommer spørgeren, at undersøgelserne trækker urimeligt i langdrag. Det må ligge inden for indenrigsministerens muligheder hurtigt at få aktindsigt i socialborgmester Pelle Jarmers forvaltning af bistandslovens krav om driftsoverenskomster med de selvejende institutioner. I betragtning af at det er indenrigsministeren, der fører tilsyn med kommunernes forvaltning, skulle dette ikke være forbundet med de store vanskeligheder.

Der ligger ubesvarede samrådsspørgsmål i kommunaludvalget samt 25 spørgsmål til besvarelse gennem samme udvalg. At indenrigsministeren har oversendt disse 25 spørgsmål til besvarelse af socialministeren må undre, al den stund spørgsmålene drejer sig om

magtfordrejning i forbindelse med en borgmesters udøvelse af forvaltningsretten. Dette er helt klart et spørgsmål, der må varetages af indenrigsministeren og ikke af socialministeren.

På ovennævnte baggrund kan det være svært at danne sig et klart billede af, hvordan indenrigsministeren opfatter sin rolle i denne sag, og hvilke undersøgelser der reelt er iværksat af ministeren for at få belyst det alvorlige spørgsmål om magtfordrejning og for at opfylde ministerens forpligtelse til at føre tilsyn med kommunernes forvaltning.

Besvarelse (26/5 78):

Indenrigsministeren (Egon Jensen):

Folketingets kommunaludvalg har den 13. april 1978 stillet en lang række spørgsmål til mig om selvejende institutioners og herunder navnlig børnehaven Stærevængets forhold og om socialborgmester Pelle Jarmers embedsførelse.

Den 3. maj 1978 meddelte jeg kommunaludvalget, at indenrigsministeriet havde anmodet socialministeriet om en udtalelse over sagen, da spørgsmålet vedrørte en sag, der hørte under socialministerens område.

Socialministeriet har oplyst, at besvarelsen af de stillede spørgsmål afventer Københavns magistrats udtalelse i en klagesag vedrørende børnehaven Stærevænget. Magistratsens svar forventes at foreligge senest den 26. maj 1978. Derefter skal sagen behandles først i socialstyrelsen og herefter i socialministeriet, inden den kan tilbagesendes til indenrigsministeriet. Der må derfor forventes at gå endnu nogen tid og mindst et par uger, inden jeg kan svare kommunaludvalget.

Spørgeren udtrykker i begrundelsen for spørgsmålet undren over, at spørgsmålene fra kommunaludvalget er sendt til udtalelse i socialministeriet. Imidlertid vedrører spørgsmålene socialborgmesterens indgåelse af driftsoverenskomster med en række selvejende børneinstitutioner, et spørgsmål, som er omhandlet i bistandslovens § 69, og som er nærmere reguleret bl. a. i socialministeriets cirkulære af 29. marts 1976, hvortil der er henvist i et af kommunaludvalgets spørgsmål. Ligeledes fremgår det af bistandslovens § 141, at en kommunes nægtelse af at indgå en sådan driftsoverenskomst kan indbringes for socialministeren, som også i øvrigt i hen-

[Indenrigsministeren]

hold til lovens § 14 er øverste administrative myndighed inden for bistandslovens område.

Det må derfor i første række være socialministeren, der må tage stilling til, om Københavns socialborgmesters handlemåde har været berettiget efter den sociale lovgivnings regler.

Jeg har gjort socialministeriet bekendt med spørgsmålet og med mit svar.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (18/5 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Hvilke oplysninger kan ministeren give om de betænkeligheder, der af havbiologer er anført imod opførelse af en Storebæltsbro?«
(Spm. nr. 788).

Begrundelse.

Ifølge radio og TV har en konference af baltiske havbiologer ved et møde i Rostock vedtaget en resolution, hvori der udtales, at Storebæltsbroen af hensyn til de havbiologiske forhold under ingen omstændigheder må opføres.

I svaret bedes angivet, hvilke danske undersøgelser der er gennemført, og hvilke konklusioner der har kunnet drages heraf.

Besvarelse (25/5 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olsen):

Efter det oplyste har den konference i Rostock, som omtales i spørgsmålets begrundelse, ikke officiel status, men har deltagelse af videnskabsmænd og forskere (oceanografer, hydraulikere, kemikere, fysikere m.v.) med generel interesse for forholdene i Østersøen. Ifølge deltagerlisten skal kun enkelte havbiologer have deltaget i konferencen, og havbiologi er ikke drøftet på konferencen.

For at bedømme den faste Storebæltsforbindelsens indflydelse på vandudvekslingen mellem Kattegat og Østersøen har Dansk Hydraulisk Institut for Statsbroen Store Bælt udført en serie hydrauliske beregninger baseret på beregningsprincipper opstillet af lektor Flemming Bo Petersen, Institutet for Strømningsmekanik og Vandbygning. Resultatet af beregningerne har vist, at den faste forbindelse med de ønskede dæmningslængder vil forøge strømningssmodstanden gennem Store

Bælt med den følge, at der vil ske en ret begrænset reduktion af vandføringen gennem bæltet. Størrelsesordenen af denne reduktion er beregnet til 3-6 pct.

Endvidere viser beregningerne, at saltholdigheden af Østersøens overflade- og mellemvand generelt vil blive reduceret med 3 à 4 pct. i forhold til situationen uden fast forbindelse. For overfladevandet betyder det en reduktion af saltholdigheden fra 8 promille til 7,6 à 7,8 promille, og for vandet i mellem laget betyder det en reduktion af saltholdigheden fra de nuværende ca. 11 promille til ca. 10,3 à 10,6 promille. Disse reduktioner er væsentlig mindre end de kendte naturlige variationer i Østersøens saltholdighed. Ved århundredets begyndelse var overfladevandets saltholdighed således 7 promille og saltholdigheden af vandet i mellemlaget ca. 9,5 promille.

Det skal bemærkes, at det skønsmæssigt vil tage 25-50 år, før virkningen af den faste forbindelse har gjort sig fuldt gældende på Østersøens saltholdighed. Andre faktorer, herunder særlig klimatiske, må derfor formodes at have en væsentlig større indflydelse på den forventede fremtidige saltholdighed.

Resultatet af beregningerne har været forelagt Havforureningslaboratoriet, Vandkvalitetsinstituttet, samt været drøftet med Danmarks Fiskeri- og Havundersøgelse.

Det må konkluderes, at reduktioner af saltholdigheden i Østersøen generelt vil kunne resultere i en vis forskydning af sammensætningen af plante- og dyrelivet til gunst for mere ferskvandsprægede arter. Endvidere kan der være en teoretisk risiko for, at den beregnede ændring af saltholdigheden i Østersøen vil kunne medføre en forringelse af torskens ynglebetingelser i den centrale del af Østersøen. Det skal dog bemærkes, at der er tale om *mulige* konsekvenser af en beregnet reduktion i saltholdigheden i Østersøen, og at det på ingen måde er sikkert, at den marginale ændring, som der her er tale om, vil få nævnte konsekvenser.

Til *miljøministeren* (18/5 78) af:

Kjærulff-Schmidt (FP):

»Vil ministeren tage initiativ til, at vej- og jernbaneanlæg bliver omfattet af miljøbeskyttelsesloven?«

[Kjærulff-Schmidt]

(Spm. nr. 789).

Begrundelse.

Miljøbeskyttelsesloven gælder i dag ikke kun for fabrikker og andre private virksomheder, men også for en række trafikale anlæg som f. eks. lufthavne og flyvepladser, motorbaner og knallertbaner, garageanlæg, busholdepladser, hyrevognsholdepladser m. fl.

Efter miljøbeskyttelseslovens § 35 har ministeren en stående bemyndigelse, der kan benyttes til at inddrage vej- og jernbaneanlæg under lovens område. I betragtning af, at sådanne anlæg er de største støjforurenere, kan det forbydes, at ministeren endnu ikke har taget initiativ til at gøre noget.

Det er besynderligt, at det offentlige, der pålægger især de private virksomheder meget strenge miljøbestemmelser, selv spiller sorteper videre og skubber problemet over til vejdirektøren og DSBs generaldirektør. Vejdirektoratet og DSB er naturligvis ikke indrettet til at kunne foretage en afvejning af trafikale hensyn og samfundsmæssige miljøbeskyttelseshensyn, og der kan da også påvises en lang række eksempler på, at der ikke er foretaget en sådan afvejning.

Folehaven, Bispeengen, Vestskovens gennemskæring af motorveje og den påtænkte trafikkorridor B 5 fra Hillerød til Tåstrup og jernbanestøjen ved Ellesøparken i Vedbæk og langs mange S-banestrækninger er nogle få af de eksempler, der i den offentlige debat har været fremdraget på, at en bedre støjplanlægning er særdeles påkrævet, også når det er det offentlige, der bygger de pågældende anlæg.

Blandt dem, der gang på gang har påvist det rimelige i at inddrage vej- og jernbaneanlæg under miljøbeskyttelsesloven, er professor Fritz Ingerslev, Danmarks tekniske Højskole. Forhåbentlig er ministeren omsider kommet så langt i sine overvejelser, at svaret på nærværende spørgsmål under indtryk af professor Ingerslevs og andres argumenter kan blive et klart ja.

*Besvarelse (25/5 78):***Miljøministeren (Niels Matthiasen):**

Jeg vil indledningsvis understrege, at jeg er helt enig i, at veje og jernbaner udgør et overordentlig stort støjproblem, og at det er

nødvendigt, at der i de kommende år gøres en indsats for at intensivere støjbekæmpelsen på dette felt.

Jeg tror imidlertid ikke, at miljøbeskyttelseslovens kapitel 5, hvis hovedsigte jo er godkendelse af nye virksomheder, knyttet til ejendomme af begrænset geografisk udstrækning, er det mest hensigtsmæssige administrative instrument, når det gælder vej- og jernbanenettet.

Det er min opfattelse, at trafikstøjproblemerne har en karakter og en dimension, der bevirker, at en løsning må søges på et meget bredt grundlag, herunder både økonomisk og planlægningsmæssigt.

Jeg mener, at alle sagens aspekter bør tages op til overvejelse, lige fra mulighederne for at dæmpe støjen fra bilernes motorer – f. eks. gennem et intensiveret internationalt samarbejde – til den rigtige planlægning af nye veje og jernbaner. Sidstnævnte spørgsmål er taget op i vejstøjudvalget under ministeriet for offentlige arbejder, der i løbet af kort tid vil afslutte sit arbejde. Der vil i udvalgets betænkning også indgå forslag til lovgivningsmæssige initiativer.

Støjproblemerne skyldes i altovervejende grad eksisterende bebyggelses placering i forhold til eksisterende veje og baner. Det vil derfor være naturligt også at tage spørgsmål om øget støjafskærmning, vinduesisolering m.v. op til særskilt vurdering, herunder undersøge de lovgivningsmæssige muligheder inden for dette område.

Jeg har på denne baggrund bragt i forslag, at der under miljøstyrelsens direktør Ejler Kochs ledelse nedsættes en hurtigarbejdende, koordinerende støjgruppe med repræsentanter fra de berørte ministerier, kommunale organisationer m.v., der i løbet af kort tid skal udarbejde et oplæg til et handlingsprogram.

Såvel boligministeren og justitsministeren som trafikministeren har ved et nylig afholdt møde tilsluttet sig mit forslag, og arbejdet forventes afsluttet inden den 1. oktober.

På indeværende tidspunkt finder jeg det rigtigt at afvente resultatet af det iværksatte arbejde.

Til *ministeren for offentlige arbejder* (18/5 78) af:

Inge Krogh (KrF):

[Inge Krogh]

»Vil ministeren drage omsorg for, at der i DSBs tog findes kupeer, hvor der ikke må indtages drikke, der indeholder alkohol, på samme måde som man nu har ikke-rygerkupeer?«

(Spm. nr. 790).

Begrundelse.

I en del tog, specielt om fredagen, indtages der en del øl og andre drikke med alkohol. Varerne kan såvel være medbragt som købt i togene. En del rejsende kan føle sig generet heraf.

Besvarelse (29/5 78):

Ministeren for offentlige arbejder (Kjeld Olesen):

Uro som følge af passagerers indtagelse af alkoholiske drikke under togrejser er stort set koncentreret om

- visse fjerntrafiktog
- fredage og søndage
- højtider

DSB følger løbende de hermed forbundne problemer for rejsemiljøet og har allerede truffet en lang række dispositioner, som sigter mod en bekæmpelse af disse ulemper. Således er det senest besluttet at gennemføre en særlig instruktionskampagne over for togpersonalet vedr. neddæmpning af uro i tog. I øvrigt mener DSB ikke, der er sket nogen forværring af situationen de seneste år, snarere en forbedring.

Såfremt forslaget om indretning af kupeer med skilte, der angiver, om indtagelse af alkoholholdige drikke i kupeer er tilladt eller ej, skulle gennemføres, måtte denne yderligere opdeling af pladsudbuddet i togene indarbejdes i DSBs elektroniske pladsreserveringsanlæg, således at passagererne får lejlighed til ved forudreservering at kombinere denne reserveringsmulighed med:

- placering i 1. eller 2. klasse
- placering i ryger eller ikke-ryger kupeer
- placering i dyrefri eller ikke dyrefri kupeer.

En eventuel ændring af DSBs pladsreserveringsanlæg ville tidligst kunne gennemføres i 1981, og udgiften ville udgøre ca. 500.000 kr.

I den af DSB forudsete fornyelse af materiellet til fjerntrafikken indgår indsættelse af storrumsvogne. Såfremt forslaget om en yderligere opdeling af pladsudbuddet gennemførtes, måtte der foretages en opdeling af disse storrumsvogne ved hjælp af skillevægge, der er pladskrævende og ville medføre, at antallet af siddepladser i de enkelte vogne blev formindsket med en reduktion af DSBs indtægter til følge.

Jeg stiller mig i øvrigt stærkt tvivlende over for nytten af etablering af kupeer med forbud mod nydelse af alkoholiske drikke, ligesom jeg må imødesee vanskeligheder med at kontrollere overholdelsen af et sådant forbud. Jeg mener derfor ikke at kunne imødekomme det fremsatte ønske.

Til *udenrigsministeren (19/5 78)* af:

Bollmann (CD):

»Vil udenrigsministeren inden udløbet af Danmarks formandskab i EF tage initiativ til at få fremmet de igangværende bestræbelser for en gennemgribende omstrukturering af stålværksindustrien, således at de prisreguleringer, som EF gennemførte i december 1977, og som udløber ved udgangen af 1978, kan afløses af mere permanente ordninger som en del af omstruktureringen?«

(Spm. nr. 792).

Begrundelse.

På EF-udenrigsministrenes møde i Rådet den 2. maj 1978 påhørte man en rapport fra kommissionsmedlem Etienne Davignon om de foranstaltninger, der er truffet, og som skal træffes af EF-Kommissionen med hensyn til det interne stålmarkeds funktion, samt om den arbejdsplan, som Kommissionen overvejer for omstrukturering af jern- og stålindustrien.

Det er ikke ubekendt, at de prisreguleringer, som fandt sted ved udgangen af 1977, og som sammen med særlige antikriseforanstaltninger over for tredjelandske skal gælde midlertidigt indtil udgangen af 1978, gav dansk erhvervsliv store vanskeligheder allerede forud for årsskiftet i december 1977. Senest er også den eneste danske stålproducent, Det Danske Stålvalseværk i Frederiksværk, løbet ind i vanskeligheder. I en artikel i Berlingske Tidendes erhvervsdebat den 13. maj 1978 er

[Bollmann]

underdirektør Jørgen Harne fra Jern- og Metalindustriens Sammenslutning fremkommet med nogle betragtninger om stålet og peger bl. a. på, at Danmark inden udløbet af sin formandsperiode måske kan nå at bidrage til at sætte skub i strukturovervejelserne og dermed medvirke til at hjælpe vort eget stålværk. Det er bl. a. en kommentar til disse synspunkter, centrum-demokraterne ønsker lagt til grund for besvarelsen af spørgsmålet.

Besvarelse (26/5 78):

Udenrigsministeren (K. B. Andersen):

Den danske regering er af den opfattelse, at man inden for EF må fremme omstruktureringen af den europæiske stålindustri mest muligt, og har udnyttet alle muligheder til at få arbejdet med denne målsætning fremskynnet. De aktuelle kriseforanstaltninger i form af prisindgreb og beskyttelsesforanstaltninger inden for handelen med stål kan kun retfærdiggøres som en midlertidig foranstaltning, som kan give den fornødne tid til at iværksætte strukturtilpasningen. Man har derfor fra dansk side stedse i drøftelserne i EF lagt vægt på, at de midlertidige ordninger forudsatte, at der samtidig blev gjort en energisk indsats for at få stålværkerne til at omlægge produktionen, nedlægge uproduktive værker og tage andre skridt som led i omstruktureringen.

Spørgsmålet om strukturpolitikken i stålsektoren vil indgå i en drøftelse om industriel strukturpolitik og om statsstøtte i EFs ministerråd i juni måned som led i forberedelsen af Det europæiske Råds møde i Bremen. Som et led heri har Kommissionen netop fremsat et forslag til fællesskabsregler for medlemslandenes støtte til fordel for jern- og stålindustrien.

Den ansvarlig kommissær for området, hr. Davignon, har tilkendegivet, at Kommissionen vil fremkomme med en række forslag om strukturpolitiske foranstaltninger inden for EFs stålsektor. Da udformningen af en strukturpolitik for stålindustrien utvivlsomt vil kræve omfattende drøftelser, ventes det, at man tidligst til efteråret vil kunne afslutte det arbejde, som er sat i gang under det danske formandskab på dette område.

Til *ministeren for kulturelle anliggender* (19/5 78) af:

Poulsgaard (FP):

»Hvad vil ministeren foretage sig i anledning af ombudsmandens kritik af den måde, hvorpå der inden for biblioteksvæsenet disponeres over skatteydernes penge?«

(Spm. nr. 793).

Begrundelse.

Der henvises til artikel i B.T. den 18. maj, side 16, hvor det bl. a. anføres, at ombudsmanden mener, at det er betænkeligt, at politikerne kan sidde og bevilge sig selv millionbeløb, som det er tilfældet inden for biblioteksvæsenet. Og det bør ændres.

En af de politikere, som er med til at bevilge penge til sig selv, er hr. Lysholt Hansen, den kommende direktør for indbindingscentralen og ligeledes medlem af bibliotekskommissionen. Lysholt Hansen sidder i fordelingsudvalget, hvor han er med til at indstille, at der bevilges penge til Bibliotekscentralen og Danmarks Biblioteksforening, hvor han sidder i bestyrelsen sammen med en række personer, som tilsammen har flertal i fordelingsudvalget.

Tre af de personer, som går igen i bibliotekskommissionen, Danmarks Biblioteksforenings hovedbestyrelse og fordelingsudvalget, er: Lysholt Hansen, tidligere borgmester Børge Schmidt, København, og deltidsbibliotekar Gunnar Knudsen.

I sin udtalelse siger ombudsmanden bl. a.:

»De forvaltningsretlige grundsætninger om inhabilitet har til formål ikke alene at sikre, at den enkelte sag bliver behandlet korrekt, men også at modvirke, at der skabes mistillid til den offentlige forvaltning og/eller dens afgørelser.

På denne baggrund kan det ikke undgå at give anledning til principielle betænkeligheder, at den afgørende indflydelse på rådighedssummens fordeling, der i betragteligt omfang sker ved tilskud til Danmarks Biblioteksforening og Bibliotekscentralen, er hos et flertal, hvor flertallet er medlem af Danmarks Biblioteksforenings hovedbestyrelse og to af medlemmerne foruden biblioteksdirektøren er medlem af Bibliotekscentralens bestyrelse.

Jeg finder derfor at burde henstille, at der nu eller i hvert fald i forbindelse med den pågående revision af biblioteksordningen (bibliotekskommissionens arbejde) søges til-

[Poulsgaard]

vejebragt et klart lovgrundlag for kompetenceordninger vedrørende fordelingen af rådighedssummen (hvis denne fortsat opretholdes), og at der i forbindelse hermed søges tilvejebragt en ordning, der er stemmende med almindelige forvaltningsretlige principper om habilitet.«

Besvarelse (26/5 78):

Ministeren for kulturelle anliggender (Niels Matthiasen):

Jeg kan om sagen og dens forhistorie oplyse, at den vedrører en af Bibliotekarforbundet til ministeriet – og senere til ombudsmanden – indgivet klage over sammensætningen af udvalget til fordeling af folkebibliotekernes rådighedssum, der er hjemlet i folkebibliotekslovens § 18, og som skal anvendes til løsning af bibliotekernes fællesopgaver.

Ombudsmanden udtalte i sin erklæring af 14. april 1978 bl. a., at han ikke fandt fuldt tilstrækkeligt grundlag for at kritisere den sammensætning, ministeren for kulturelle anliggender havde givet fordelingsudvalget, idet han herved havde lagt vægt på de lovgivningsmæssige forudsætninger i forbindelse med udvalgets oprettelse, ligesom det i erklæringen var understreget, at fordelingsudvalgets opgave overvejende var af indstillende art.

I tilknytning hertil fremhævede ombudsmanden endvidere, at fordelingsudvalgets sammensætning betegner en fravigelse i forhold til, hvad almindelige forvaltningsmæssige principper om inhabilitet ville føre til, samt til, at fordelingsudvalget har en vis omend begrænset afgørende myndighed, og han fandt det utilfredsstillende, at udvalget ikke har en udtrykelig lovhjemmel med en klar lovgivningsmæssig stillingtagen til dets sammensætning.

På dette grundlag har ombudsmanden henstillet til ministeriet for kulturelle anliggender, at der nu eller i hvert fald i forbindelse med den pågående revision af bibliotekslovgivningen (bibliotekskommissionens arbejde) søges tilvejebragt et klart lovgrundlag for kompetenceordningen vedrørende fordelingen af rådighedssummen, hvis denne fortsat opretholdes, og at der i forbindelse hermed søges tilvejebragt en ordning, der er stemmende med almindelige forvaltningsretlige principper om habilitet.

Under hensyn til det anførte om fordelingsudvalgets funktioner samt til indholdet af ombudsmandens henstilling til ministeriet har dette herefter med et brev af 10. maj 1978 tilsendt bibliotekskommissionen det fra ombudsmanden modtagne materiale, idet man samtidig har anmodet kommissionen om at ville lade ombudsmandens henstilling indgå i kommissionens overvejelser.

Om motiveringen herfor skal det især anføres, at den af ministeriet for kulturelle anliggender nedsatte bibliotekskommission, som behandler en række påtrængende biblioteksproblemer i Danmark, herunder især folkebibliotekernes og forskningsbibliotekernes indbyrdes samarbejde og struktur, kan ventes at ville fremkomme med forslag til en ny bibliotekslov, hvori der bl. a. vil være taget stilling til folkebibliotekernes fremtidige struktur og tilskudsforhold.

Spørgsmålet om folkebibliotekernes rådighedssum og dens administration, herunder om rådighedssummen skal opretholdes efter det hidtidige mønster, eller om de herhen hørende formål skal tilgodeses under ændrede former, har nøje sammenhæng med den fremtidige ordning af statens tilskud til folkebibliotekerne.

Når bibliotekskommissionens forslag foreligger til nytår, vil vi selvsagt være opmærksomme på ombudsmandens henstilling.

Anden næstformand (Erlendsson):

Medlem af folketinget Keld Andersen har meddelt mig, at han ønsker at tage sit den 26. maj 1978 indleverede spørgsmål til ministeren for skatter og afgifter (nr. 811) tilbage.

Spørgsmålet, der er sålydende, er herefter bortfaldet:

»Ager ministeren at lade det forslag til lov om ændring af lov om tipning, som han bebudede ved folketingets 1. behandling af L 225 den 9. maj 1978, få tilbagevirkende kraft for så vidt angår en eventuel nedsættelse af statens andel i tipsoverskuddet fra de 20 pct., som bliver gældende fra 1. juli i år, til de nuværende 19 pct.?«

(Spm. nr. 811).

Begrundelse.

Desværre lykkedes det ikke trods en positiv indstilling fra et flertal af partier inkl.

[Anden næstformand]

socialdemokratiet at få den velvilje, som man gav udtryk for ved 1. behandlingen af lovforslag nr. L 225, til også at gælde, da det gjaldt afgivelse af den udvalgsbetænkning, som havde muliggjort færdigbehandling og formentlig vedtagelse af det lovforslag, der havde betydning, at statens andel i tipoverskuddet var forblevet ved de nuværende 19 pct.

Ifølge gældende lov om tipning er statens andel på 19 pct. kun midlertidig og forhøjes nu automatisk fra 1. juli i år til 20 pct.

Den næste sag på dagsordenen var:

15) Anden behandling af:

Forslag til lov om regler for organisationers og foreningers bidrag til politisk virksomhed [af Voigt (FP) m. fl.].

(Lovforslag nr. L 19. Fremsat 6/10 77. Første behandling 4/11 77. Betænkning 18/5 78).

Der var stillet 2 ændringsforslag i betænkningen.

Uden for betænkningen var der ikke stillet ændringsforslag.

Lovforslagets paragraffer, ændringsforslagene og spørgsmålet om lovforslagets overgang til tredje behandling sattes til forhandling under ét.

Forhandling

Voigt (FP):

Som det fremgår af betænkningen, er der stillet et ændringsforslag af venstre, det radikale venstre og retsforbundet. Dette ændringsforslag svækker efter vor opfattelse det egentlige lovforslag, idet det går ud på, at man fortsat skal kunne yde støtte til fagbevægelsens presse. Vi finder det umoralsk, at mange arbejdere – og det er heldigvis mange, der har stemt på fremskridtspartiet – skal være med til at støtte et dagblad, hvis politiske observans de ikke deler. Vi har før sagt, at det er en god ting at støtte politisk virksomhed, men det skal være på frivillighedens grund.

Jeg står lidt uden forståelse for, at socialdemokratiet og andre partier ikke kan støtte ændringsforslaget, idet det jo mildner det

oprindelige lovforslag, set med socialdemokratiske øjne. Men man har åbenbart den indstilling, at når det drejer sig om et fremskridtsforslag, skal man med brask og bram gå imod alt, hvad der kommer fra den side. Jeg kan se, at hr. Risgaard Knudsen smiler velvilligt, så det er nok rigtigt, hvad jeg her har sagt.

Det næste ændringsforslag, som er stillet af fremskridtspartiet, venstre, det radikale venstre og retsforbundet, er ganske enkelt nødvendigt, for det oprindelige lovforslag går jo ud på, at loven skulle træde i kraft den 31. december 1977, men eftersom det ikke har behaget arbejdsmarkedsudvalgets formand, hr. Risgaard Knudsen, at fremme dette forslag – det var jo et forslag, der allerede blev fremsat den 6. oktober 1977 som det første private forslag – står vi nu her 9 måneder efter og skal behandle det, og så er det naturligt, at man ændrer ikrafttrædelsesdatoen til 31. december 1978. Det kan jeg heller ikke forstå hr. Risgaard Knudsen og hans parti ikke kan støtte, for det må da være en naturlig konsekvens.

Lovforslaget som sådant har jo været diskuteret mange gange, således som vi i betænkningen fyldigt har redegjort for det, idet vi har henvist dels til Folketingstidende, dels til det fremragende blad tidsskriftet *Fremskridt*, hvor man kan læse mange glimrende artikler om dette forslag.

Forslaget er jo en gammel sag efterhånden. Jeg tror, det er 11 år siden, venstre fremsatte forslaget første gang, og siden da har retsforbundet og fremskridtspartiet taget det op af venstres skrivebordsskuffe, pustet støvet af det og kælet lidt for det, men alligevel er det fremsat næsten uændret i forhold til 1967.

Det fremgår af en kronik i dag i *Børsen*, hvis forfatter er hr. Jens Møller, at fremskridtspartiet aldrig som det største ikke-socialistiske parti har inviteret til et samarbejde om ting, der kunne samarbejdes om. Det er ikke korrekt, for netop i forbindelse med det lovforslag, vi her behandler, tog fremskridtspartiet jo et initiativ i 1976, hvor der var 4–5 forslag, der drejede sig om disse spørgsmål. Der var bl. a. et fra det konservative folkeparti og kristeligt folkeparti, hvor man havde lagt hovedvægten på organisationsfriheden og bl. a. var inde på eksklusivaf-talerne. Dengang var det lige ved at lykkes at